

Nomen omen

Un nom, un destí

Nomen Omen

*Perquè podem ser molt importants
a la vida i descobrir moltes coses, però
la única cosa perdurable, l'únic record que
queda escrit amb forma de petjada en
aquest camí de la vida és el nostre nom.*

Mireia Pagà Franch

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ	4
1.L'antroponímia.....	6
2. Antropònims d'origen grec i llatí a Deltebre	8
3. Recull de noms de Deltebre	64
3.1 Noms d'home.....	64
3.2 Noms de dona.....	66
4. Entrevistes.....	69
4.1 Olga Colom Yurrita (13 anys).....	69
4.2 Mònica Agramunt Lliberia (19 anys)	69
4.3 Albert Samarra Garcia (30 anys)	70
4.4 M ^a Victòria Salvadó Blas (49 anys).....	71
4.5 Leocadia Ferri Alegre (65 anys).....	72
4.6 Ismael Curto Navarro (76 anys).....	73
CONCLUSIÓ	74
WEBGRAFIA	76
BIBLIOGRAFIA	78
ÍNDIX DE NOMS.....	79
ANNEXOS.....	83

INTRODUCCIÓ

Tot i que el seu context cultural fa molt de temps que s'ha esvaït, encara ressonen en cada aspecte de la nostra vida quotidiana: en la nostra parla, en la política, en el dret, en la literatura contemporània, en les arts, en la tecnologia, en la mateixa manera de percebre el món.

PABÓN S. DE URBINA, Jose M., *Diccionari Manual Grec clàssic-Català*, 2011, pàg.VII

Encara que sembli que són llengües mortes i que ja no tenen cap utilitat està més que demostrat que el grec i el llatí són aquella essència que perdurarà i tindrà una petita marca en el present de cada era. Aquestes llengües són l'origen de moltes paraules que utilitzem normalment, dintre de les quals trobem els nostres noms.

Antigament els romans creien que “el nom determina certament el destí d'aquell que el porta” per això el títol de *Nomen Omen* (un nom, un destí). Pensaven que si tenies un nom era per un simple fet, perquè la teva vida t'havia portat a aquell i el teu pas per aquest lloc ja estava escrit. Aquest nom va sorgir inesperadament escoltant un programa de ràdio que podeu trobar format digital als annexos.

En el meu cas, crec molt curiós saber que significa aquella paraula que t'identifica, que viatja amb tu, que tothom pronuncia quan es refereix al teu ésser i que probablement t'acompanyarà durant tot el teu camí. Un nom amaga moltes històries, mites, aventures i cadascú fa del seu nom una pròpia narració on ell és el protagonista de l'obra, una obra que acaba essent la vida.

Qui no s'ha preguntat mai per què li van posar Marina i no Andrea? Seria una persona diferent amb un altre nom? Bé, doncs això és una de les reflexions a les que voldria arribar amb aquest treball. Coneixerem l'origen de la onomàstica, l'estadística a partir dels antropònims de Deltebre, els noms més comuns (mantenint de manera fi de digna la paraula llatina i no la transcripció

Nomen Omen

catalana), els seus significats, orígens mitològics exemplificats amb alguns personatges cèlebres on es veuen reflectits i les seves variants en les diferents llengües. A més a més, hi adjunto un dossier amb els diferents documents que mostren la base d'aquest treball, la part pràctica. Aquest dossier són un conjunt de cinc Excels on apareix el nom, la data de naixement i l'origen de cadascun dels habitants censats a Deltebre.

1.L'antroponímia

L'antroponímia (del grec ανθρωπος= home , ὄνομα= nom i el sufix -ια= acció, qualitat) és una branca de l'onomàstica que estudia els noms propis de persona, que n'investiga l'origen, la motivació i el significat. Se centra en l'estudi dels noms de pila, dels cognoms o llinatges i dels malnoms o renoms.

Antigament els romans acostumaven a tenir tres noms, l'anomenada **Tria Nomina**. En primer lloc, el *praenomen* (prenom), després el *nomen* (nom) i finalment, el *cognomen*.

El *praenomen* és l'equivalent al nostre nom. El fill l'heretava del pare i com que n'hi havia uns 17 o 18 en total solia repetir-se molt sovint. Això feia que fos conegut per gairebé tothom i que s'abrevisés.

Un exemple seria *Titus* amb la seva forma abreviada (T.).

El *nomen* és l'equivalent a l'actual cognom que designa la *gens* o llinatge al que pertanyies. Es transmetia també de pares a fills com "nom de família" i sempre s'utilitzava complet, sense abreviatures.

Més de cent han estat documentats, alguns exemples són: *Iulius*, *Aemilius*, *Claudius*...

El *cognomen* és l'equivalent a un sobrenom. Representa una rama de la *gens* o família. S'utilitzava per a diferenciar els individus d'una mateixa família. Fa referència a alguna qualitat, professió, característica física o mental o bé algun acte de rellevància.

Alguns exemples són:

- ❖ **Caesar**: prové de *caesura* que significa "tall" perquè se'n diu que va néixer d'un tall al ventre de la seva mare, d'aquí cesària.
- ❖ **Cicero**: prové de *cicero* i significa "cigró".
- ❖ **Agricola**: "cuidador de camp".

Nomen Omen

❖ **Cincinnatus**: “de cabell rissat”.

❖ **Balbus**: “tartamut”.

En alguns casos també estava relacionat amb les circumstàncies del naixement: *Postumus* (nascut després de la mort del pare) o bé *Proculus* (nascut en absència del pare).

A més a més del *Tria nomina* també s'acostumava a posar un *agnomen* amb caràcter honorífic. Per exemple, P. Corneli Escipió tenia l'*agnomen* de “l'Africà” per la seva gran tasca a la Segona Guerra Púnica.

Pel que fa a les dones el procediment era diferent, portaven el nom del pare. En el cas que hi hagués dues filles se'ls posava un adjectiu (al lloc del *cognomen*) que feia referència a l'ordre de naixement. Com per exemple, *Iulia Maior*, *Iulia Minor*. Si hi havia més de dues filles es posava un ordinal en compte d'adjectiu (*Tertia*, *Quarta*, *Quinta*...).

Després dels romans, amb l'arribada del cristianisme, es van començar a posar nombres hebreus bíblics, litúrgics i de virtuts morals. Es celebrava una cerimònia per imposar aquests noms denominada baptisme. Els celtes i germànics, per contra, utilitzaven noms relacionats amb les virtuts del mèrit guerrers i els van estendre per l'Europa del segle V. Tot i així, amb El Concili de Trento (s.XVI) es va tornar a adoptar la mesura d'utilitzar noms de sants de l'Església Catòlica, fent que molts noms antics s'extingissin.

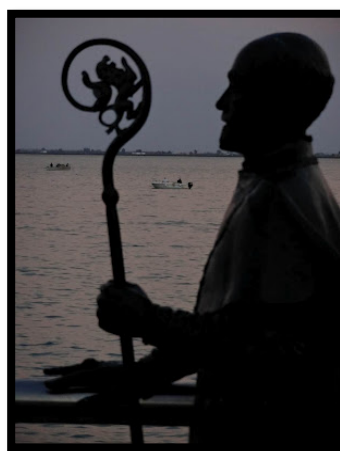
Pel que fa als noms grecs, bàsicament van arribar amb el cristianisme. Com molts dels primers cristians procedien de la part oriental de l'imperi romà, on el grec era la llengua usual, els següents cristians van continuar utilitzant noms grecs.

2. Antropònims d'origen grec i llatí a Deltebre

A

ADRIÀ, ADRIANA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *Hadrianus, -a, -um* i significa “aquell que ve del mar”. Es coneix també una família romana natural de la localitat d'Hadria, en aquell temps vora del mar Adriàtic.

Un personatge cèlebre característic és el Papa Adrià VI de Utrecht (Deel, Utrecht, Països Baixos, 1459 - Roma, 1523) que té importància a les Terres de l'Ebre, més concretament a la localitat de l'Ampolla ja està vinculat a la pesca i el trànsit marítim. Aquest sacerdot va embarcar allí per anar cap a Roma. Actualment hi ha una estàtua en el seu homenatge prop de la platja.

Il·lustració 1: Estàtua Adrià VI a l'Ampolla.

Alemanys: Adrian ; *Anglès:* Adrian ; *Basc:* Adiran ; *Castellà:* Adrián, Adriano ; *Català:* Adrià; *Francès:* Adrien ; *Gallec:* Adrian ; *Italià:* Adriano

ADORACIÓ: nom d'origen llatí del verb *adoro* que significa “adorar”.

Anglès: Adoration; *Basc:* Gurtasun; *Castellà:* Adoración; *Català:* Adoració; *Francès:* Adoration; *Italià:* Adorazione,

ÀGATA, ÀGUEDA: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *ἀγαθός, ἡ, ὄν* i significa “bo”, “aquella que és bona i virtuosa”.

Nomen Omen

Un personatge important fou Àgata Christie, pseudònim de Mary Westmacott, (1890-1976), l'escriptora de novel·la negra amb més renom del món, coneguda com “la reina del crim”. La seva fama és en part deguda als personatges de ficció que va crear: d'una banda, *Hercule Poirot*, i, de l'altra, *Miss Jane Marple*.

Il·lustració 2: Àgata Christie

Alemanya: Agathe; *Anglès*: Agatha; *Basc*: Agate; *Castellà*: Agata, Agueda; *Català*: Àgata, Agueda; *Francès*: Agathe; *Italià*: Agata.

AGNÈS; nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *ἀγνός, ἡ, ὄν* i significa “pura, casta”.

Alemanya: Agnes; *Anglès*: Agnes; *Basc*: Añes; *Castellà*: Inés; *Català*: Agnès; *Francès*: Agnès; *Italià*: Agnese.

AGRIPINA: nom d'origen llatí que prové del nom *Agrippina*, -ae i fa referència a un antropònim utilitzat a l'antiga Roma. Fou la filla d'Agripina i de Germànic, mare de Neró i muller de l'emperador Claudio, al que va enverinar.

Castellà: Agripina; *Català*: Agripina.

AGUSTÍ, AGUSTINA: nom d'origen llatí que prové del substantiu *Augustinos*, derivat d'*Augustus*, i significa “el que és venerat”.

Sant Agustí d'Hipona (354-430) fou la figura més important de la filosofia cristiana de l'antiguitat, va ser considerat com un dels pares de l'església.

La mesura de l'amor, és estimar sense mesura.

Sant Agustí d'Hipona

Alemanya: Augustin; *Anglès*: Augustin, Austin; *Basc*: Agustín; *Castellà*: Agustín, Agustina; *Català*: Agustí, Agustina; *Francès*: Augustin; *Gallec*: Agostiño; *Italià*: Agostino.

Nomen Omen

ALBA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *albus*, -a, -um i significa "aurora, blanca". D'aquí prové Albina.

Castellà: Alba; *Català:* Alba.

ALEXANDRE, ALEXANDRA: nom d'origen grec que prové del verb *ἀλέξω* i el substantiu *ἀνήρ, ἀνδρός* i el seu significat és "aquell qui rebutja o aparta l'enemic". D'aquí prové Leandra i Sasha.

Un personatge important fou Alexandre el Gran (356 a.C.-323 a.C.). Fill de Felip II, rei de Macedònia, i d'Olimpia, princesa d'Èpir va voler ser un heroi com els d'Homer. El jove macedoni es considerava descendent d'Aquil·les i d'Hèracles. A l'*Il·líada* d'Homer, Alexandre va trobar els arguments per a la seva set de glòria. De fet, durant les llargues campanyes militars, el jove portava sempre amb ell el poema d'Homer. Va mostrar una gran interès per l'imperi Persa i el seu funcionament, així com per la invasió dels Perses a Macedònia. També li van interessar les llegendes de Baco.

Alemanya: Alexander; *Anglès:* Alexander; *Basc:* Alesander; *Castellà:* Alejandro; *Català:* Alexandre; *Francès:* Alexandre; *Gallec:* Alexandre; *Italià:* Alessandro.

ALÍCIA: nom d'origen grec que prové del nom *ἀληθεια, ας* i significa "vertader, lleial".

Alicia en el país de les meravelles (1865) és una obra dintre la literatura infantil de l'escriptor britànic Charles Litwidge, més conegut pel seu pseudònim Lewis Carroll. La història tracta d'una noia que cau per un forat en un món de fantasia poblat per criatures peculiars i antropomorfes. Els personatges més coneguts són: Alícia, el Conill Blanc, el Barreter, el Gat de Cheshire o la Reina de Cors, els qual han cobrat prou importància per a ser reconeguts fora del món d'Alícia.

També és avui el teu no-aniversari? Què petit és el món!

Alicia en el país de les meravelles (1884) Lewis Corall

Anglès: Alice; *Castellà:* Alicia; *Català:* Alícia; *Francès:* Alice; *Gallec:* Alícia.

Nomen Omen

AMADEU: nom d'origen llatí que prové del verb *amo* i el substantiu *deus,-i* i significa “que estima Déu”.

Una celebritat molt important per a l'àmbit de la música fou Wolfgang Amadeus Mozart (Salzburg, 27 de gener de 1756 – Viena, 5 de desembre de 1791) que va ser un dels compositors de música clàssica més prodigiós. És conegut per l'òpera de *La flauta màgica* (1791) o el seu famós *Réquiem* que comença el mateix any que mor i per això no el pot acabar.

Il·lustració 3: Amadeus Mozart.

Alemanya: Amadeus; *Anglès:* Amadeus; *Basc:* Amate; *Castellà:* Amadeo; *Català:* Amadeu; *Francès:* Amédée; *Italià:* Amedeo.

AMAT, AMADA, AMANDA: nom d'origen llatí que prové del participi del verb *amo*, que és *amans,-ntis* i significa “aquell que és estimat”. Amanda, en canvi, prové del gerundi del mateix verb *amo* i significa “aquella que ha d'estimar”.

Alemanya: Amatus; *Anglès:* Amatus; *Basc:* Amata; *Castellà:* Amado; *Català:* Amat; *Francès:* Aimé; *Gallec:* Amado; *Italià:* Amato.

AMBRÒS, AMBROSI: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *ἀμβρόσιος, α, ον* i significa “aquell que és immortal”, “aquell que és de naturalesa divina”.

Segons la mitologia grega l'ambrosia era una beguda dolça pròpia dels déus. Aquesta beguda feia una forta aroma a perfum i atorgava la immortalitat, per això era un aliment diví, com el nèctar. Un exemple seria Aquil·les que va ser untat per la seva mare Tetis en ambrosia i foc per fer-lo indestructible però Peleu la deté horroritzada deixant-li així els tacons mortals. L'ambrosia s'ha associat llavors amb el Paradís o indrets divins, per això apareix a moltes descripcions poètiques, omplint rius i copes dels elegits.

Alemanya: Ambrosius; *Anglès:* Ambrose; *Basc:* Ambortsi; *Castellà:* Ambrosio; *Català:* Ambrosi/Ambròs; *Francès:* Ambroise; *Italià:* Ambrogio.

Nomen Omen

ANAÏS: és una variant d'Agnès, que ve de l'adjectiu grec *ἀγνός, ἡ, ὄν* i significa "casta, pura, santa".

Anglès: Hanna, Ann, Annie; *Castellà:* Anaís; *Català:* Anaïs; *Francès:* Anne, Anais; *Italià:* Anna.

ANDREU, ANDREA: nom d'origen grec que prové del substantiu *ἀνήρ, ἀνδρός* i significa "aquell què és viril".

Alemanya: Andreas; *Anglès:* Andrew; *Basc:* Ander; *Castellà:* Andrés, Andrea; *Català:* Andreu, Andrea; *Francès:* André; *Gallec:* André; *Italià:* Andrea.

ÀNGEL, ÀNGELA: nom d'origen grec que prové del nom *ἄγγελος, ου* i significa "missatger". Angelina seria el seu diminutiu. D'aquí també prové Angelica.

Àngel Guimerà (1845-1924) va ser l'únic dramaturg català del segle XIX que va traspasar fronteres a nivell europeu. Comença la carrera literària amb la poesia; és proclamat Mestre en Gai Saber (1877) i presideix els Jocs Florals de Barcelona (1889). La seva obra més important fou *Mar i cel* (1888) amb la qual obté un èxit sense precedents: l'obra és traduïda a vuit idiomes, i inicia la projecció internacional de l'autor. S'inaugura, doncs, l'etapa de plenitud de Guimerà, que s'estén fins al 1900, i durant la qual estrena les seves obres més representatives: *Maria Rosa* (1894), *Terra baixa* (1897) i *La filla del mar* (1900). El 1889 és elegit president de la Lliga de Catalunya; els seus discursos polítics, pronunciats arreu del país, són recollits en el volum *Cants a la pàtria* (1906). El 1909, rep un multitudinari homenatge popular. Va ser membre numerari (1911) de l'Institut d'Estudis Catalans.

Alemanya: Angelo; *Anglès:* Angel; *Basc:* Aingeru; *Castellà:* Angel, Angela; *Català:* Angel, Angela; *Francès:* Ange; *Gallec:* Anxo; *Italià:* Angelo.

ANICET: nom d'origen grec que prové de la preposició privativa *ἀ* i el verb *νίκαω* i significa "invencible".

Alemanya: Aniceto; *Anglès:* Anicetus; *Basc:* Aniketa; *Castellà:* Aniceto; *Català:* Anicet; *Francès:* Anicet; *Gallec:* Aniceto; *Italià:* Aniceto.

Nomen Omen

ANTONI, ANTÒNIA: nom d'origen llatí que prové del nom *Antonius*, *-i* i fa referència a la *gens Antonia*.

Antonio Machado (1875-1939) fou un poeta, dramaturg i narrador espanyol molt destacat de la Generació del 98. El 1927 va ser elegit membre de la Real Acadèmia Espanyola. Entre alguns dels seus llibres més importants destaquen: *Soledades* (1903), *Campos de Castilla* (1912) i *La Guerra* (1937). Pel que fa a la poesia és molt particular. Per a ell la poesia s'allunya de la concepció modernista que aquesta és la suma de les arts. No importa tant la forma, la musicalitat, la bona rima, si no es conta res. El verb és el més important, perquè expressa el temps, la temporalitat que ell considera essencial. No obstant això, no li dóna tanta importància a l'espai. Podem trobar una mostra d'aquesta poesia al llibre *Poesías completas* (1917).

Nuestras horas son minutos

cuando esperamos saber,

y siglos cuando sabemos

lo que se puede aprender.

Proverbios y cantares (1909) de Antonio Machado

Alemanya: Anton; *Anglès:* Anthony, Antoine; *Basc:* Andoni; *Castellà:* Antonio, Antonia; *Català:* Antoni, Antonia; *Francès:* Antoine; *Gallec:* Antón; Antonio, Tonio.

ARACELI: nom d'origen llatí que prové del substantiu *ara*, *-ae* i del genitiu del nom *caelum,-i*, és a dir, *caeli*, i significa "altar del cel".

Els romans anomenaven *caelum,-i* al firmament, que consideraven lloc dels déus i herois, representats per les estrelles i les constel·lacions. Així doncs, *Ara celi* és la pedra sagrada amb la qual ens mantenim en comunicació amb el cel.

Castellà: Araceli; *Català:* Araceli; *Italià:* Aracely.

Nomen Omen

ARCADI, ARCÀDIA: nom d'origen grec que prové del nom *Αρκαζ, αδοζ* i significa "habitant d'Àrcàdia".

Arcàdia és una unitat perifèrica de Grècia situada a la regió del Peloponès. El seu nom és en honor a l'heroi Arcas (fill de Zeus i Cal·list) que s'explica que quan la seva mare, transformada en ossa, va morir, Arcas va ser recollit per Hermes, enviat per Zeus, el qual el va donar a Maia per a que el criés. Un cop adult viatja a Arcàdia i es fa reconèixer pel seu avi, el rei Licaó. Va ensenyar als arcàdics a sembrar blat, a fer pa, a teixir llana i després de la mort del seu avi va ocupar ell mateix el tron.

Segons una altra versió fou recollit per Licaó, el qual va matar més tard i li va donar la seva carn a Zeus per a provar el seu caràcter diví. Zeus com a càstig i va destruir la seva casa, amb els seus raig, va matar els seus fills, i tot i haver ressuscitat Arcas, va transformar Licaó en llop.

Altres versions afirmen que després de la mort d'Arcas va ser posat al cel amb la constel·lació de l'Óssa menor juntament a la seva mare Cal·listo (Óssa major). Hera no està d'acord amb la posició d'aquests al cel i va manar a Tetis, deessa del mar, que maldigués les constel·lacions fent-les orbitar per sempre al voltant del cel sense baixar mai a l'horitzó. Aquests fet explicaria que les estrelles siguin circumpolars.

Castellà: Arcadio, Arcadia; *Català:* Arcadi, Arcàdia; *Francès:* Arcade, Ascadius; *Italià:* Arcadio.

ARGENTINA: nom d'origen llatí que prové del substantiu *argentum*, -i i significa "plata".

El país sud-americà d'Argentina rep aquest el nom ja que els espanyols van arribar a aquesta regió buscant or, però un cop allí van veure als indígenes que hi habitaven amb ornaments de plata. Llavors els espanyols van creure que allí trobarien una gran quantitat d'aquell mineral.

Així justifiquem també el riu que es troba en

Il·lustració 4: Riu de la Plata.
Fotografia astronauta de la
NASA.

Nomen Omen

aquest territori, conegut com “el Riu de Plata”. Això s’explica ja que els espanyol utilitzaven aquest riu per a transportar plata cap a l’Atlàntic des dels jaciments de Potosí (Bolivia).

Argentum, -i prové d’una arrel indoeuropea *arg-* que significa “brillant”, d’aquí prové també la paraula “argument”.

ARIADNA: nom d’origen grec que prové del nom *Αριάδνη, ης* i té per significat “bondadosa, piadosa”.

El mite d’Ariadna

Ariadna era la filla de Minos, rei de Creta, i Pasífae. Quan Teseu va anar a Creta per matar el Minotaure, Ariadna se’n va enamorar i li va donar

una espasa i una madeixa de fil perquè

es pogués guiar per sortir del laberint. Teseu havia promès que se l’emportaria a casa i s’hi casaria. Després de la seva gesta van fugir junts cap a la nau i van salpar cap a Atenes. Durant el viatge teseu va fer escala a l’illa de Dia, posteriorment anomenada Naxos. Quan va tornar a partir hi va deixar Ariadna, i el déu Dionís la va rescatar i s’hi va casar. Segons altres versions, Dionís se la va endur abans que Teseu se n’anés, o bé Dionís la va matar a l’illa perquè l’acusava d’algun pecat. A Naxos hi havia una tradició que deia que Teseu la va abandonar prenyada, i que Ariadna va morir en el part. Després de la seva mort, Dionís va col·locar en el cel la seva garlanda de noces com a constel·lació: la Corona Boreal.

ALBERICH, Joan i ROS, Montserrat, *La Transcripció dels noms propis*

grecs i llatins. 1993 pàg.57

Nomen Omen

Alemanya: Ariadne; *Anglès:* Ariadne; *Basc:* Arene; *Castellà:* Ariana; *Català:* Ariadna; *Francès:* Ariane; *Gallec:* Ariadna; *Italià:* Arianna.

ARSENI: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu ἄρσην, -ενος i significa "varonil".

Alemanya: Arsenius; *Anglès:* Arsenius; *Basc:* Arseni; *Castellà:* Arsenio; *Català:* Arseni; *Francès:* Arsène; *Gallec:* Arsenio; *Italià:* Arsenio.

ÀRTEMIS : nom d'origen grec que prové de l'adjectiu ἀρτεμων, ονος i significa "sa i estalvi".

Àrtemis, filla de Zeus i Leto, fou una deessa grega de la caça i protectora dels animals i boscos. També se la considera deessa dels parts perquè va ajudar a la seva mare Leto a néixer el seu germà bessó Apol·lo quan ningú va voler fer-ho per por a Hera. Està representada com una jove verge que sol anar acompanyada amb un cérvol i va vestida amb túnica curta que duu un arc i un carcaix de fletxa.

Il·lustració 6: Àrtemis com a deessa de la nit, Anton Raphael Mengs (1765)

Alemanya: Artemis; *Anglès:* Artemis; *Basc:* Artemisa; *Castellà:* Ártemis; *Català:* Àrtemis; *Francès:* Artémis; *Gallec:* Ártemis; *Italià:* Artemide.

ARTUR: nom d'origen grec que prové del substantiu ἄρκτος, ον i οὔρος, ον i significa "el guardià de les Ósses" perquè l'estrella d'Artur està prop de la constel·lació de les ósses.

El Rei Artur és un destacat personatge de la literatura europea, en especial l'anglesa i la francesa, on figura com el monarca ideal, tant en la guerra com en la pau.

Nomen Omen

La llegenda del rei Artur

Artur era el fill del rei Uther i de la reina Cornualles. Poc després que Artur nasqués la seva mare va morir i aquest va quedar en mans del seu pare que l'odiava.

Artur va marxar amb el mag Merlin cap a Cornualles on va aprendre diferents estudis i dots de cavalleria. Artur va anar creixent i va començar a destacar, fet que va fer interessar als reis i nobles.

Merlín el va entregar a un jove cavaller anglès amb el qual es va convertir en un anglès d'aldea. Quan Artur tenia 16 anys el seu pare el va portar amb els seus germans a Londres per a que veies una gran lluita entre cavallers. A partir d'aquell moment, Artur es va interessar en aquest tema i es va convertir en un gran cavaller. Un dia li van

Després de la mort del rei Uther, el regne va quedar sense successió i va entrar en una etapa d'anarquia. Un bon dia, Merlí va explicar als nobles de la cort que Déu, a través d'un miracle, elegiria el successor. En aquells dies va aparèixer a la plaça de l'església una gran pedra quadrada, semblant a un pedra de marbre, enmig de la qual hi havia una enclusa, i enfonsada en aquesta, de punta, una bella espasa nua amb lletres escrites en or que deien: "qui pugi traure l'espasa d'aquesta pedra serà nomenat legítim rei de tota Anglaterra". Tots els cavallers van anar a veure l'espasa. Quan van llegir aquelles paraules, alguns ploraven, però cap d'ells la va poder moure ni treure-la. Només Artur ho va aconseguir i per això va ser coronat rei.

Il·lustració 7: *Cavaller del rei Artur*, Charles Ernest Butler (1903)

Alemanya: Arthur; *Anglès:* Arthur; *Basc:* Artur; *Castellà:* Arturo; *Català:* Artur; *Francès:* Arthür; *Gallec:* Artur; *Italià:* Arturo.

Nomen Omen

ASCENSIÓ: nom d'origen llatí que prové del nom *ascensio*, *-onis* que significa “pujada, ascens”.

Anglès: Ascension; *Basc:* Igone; *Castellà:* Ascensión; *Català:* Ascensió; *Francès:* Ascension; *Gallec:* Ascensión; *Italià:* Ascensione.

ASSUMPCIÓ: nom d'origen llatí que prové del substantiu *assumptio*, *-onis* que significa “adopció, acció de prendre”. D'aquí prové Assumpta.

Basc: Jasone, Eragone; *Castellà:* Asunción; *Català:* Assumpció; *Francès:* Assomption; *Gallec:* Asunta; *Italià:* Assunta.

AUGUST, AUGUSTA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *augustus*, *-a*, *-um* i significa “majestuós, consagrat”.

August (63 a.C- 14 d.C) fou el successor de Juli Cèsar i el primer emperador romà. El temps que va estar al poder es conegut com l'Època d'August (31 a.C- 14d.C). August va emprendre un ampli programa per regenerar moralment els romans i recuperar els valors tradicionals i alhora el seu orgull nacional, molt malmès després de tantes lluites fraticides. Molts dels grans escriptors del moment, com els poetes Virgili i Horaci o l'historiador Livi, van contribuir lliurement a divulgar els ideals augustes.

Il·lustració 8: August de Prima Porta (20 d.C)

Alemanya: August; *Anglès:* Augustus; *Basc:* Augusta; *Castellà:* Augusto; *Català:* August; *Francès:* Auguste; *Italià:* Augusto.

AUREA, AURELI, AURÈLIA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *aureolus*, *-a*, *-um* i significa “d'or”.

Alemanya: Aurelius; *Castellà:* Aurelio, Aurelia; *Català:* Aureli, Aurèlia; *Francès:* Aurèle; *Italià:* Aurelio.

AURORA: nom d'origen llatí que prové del nom *aurora*, *-ae* que significa “orient, alba”.

Nomen Omen

També és el nom de la deessa de l'alba; era la filla del tità Hiperiòn i la titànida Tia, germana d'Hèlios (Sol) i Selene (Lluna).

Alemanya: Aurora; *Anglès*: Aurora; *Basc*: Goizargi; *Castellà*: Aurora; *Català*: Aurora; *Francès*: Aurore; *Italià*: Aurora.

B

BALBINA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *balbus, -a, -um* i significa "balbucient".

Castellà: Balbina; *Català*: Balbina.

BÀRBARA: nom d'origen grec que prové del substantiu *βάρβαρος, ον* i significa "estrangera".

Alemanya: Bärbehen, Barbara; *Anglès*: Barbara; *Basc*: Barbare; *Castellà*: Bárbara; *Català*: Bàrbara; *Francès*: Barbe; *Italià*: Barbara.

BAPTISTA: nom d'origen grec que prové del substantiu *βαπτιστής, οῦ* i significa "qui bateja".

Alemanya: Baptist, Baptista; *Anglès*: Baptist; *Basc*: Batista, Ugutz, Uguzne; *Castellà*: Bautista; *Català*: Baptista; *Francès*: Baptiste; *Gallec*: Bautista; *Italià*: Battista.

BASILI: nom d'origen grec que prové del nom *βασιλεῖς, εος*) i té per significat "rei".

Alemanya: Basilius; *Anglès*: Basil; *Basc*: Basil; *Castellà*: Basilio; *Català*: Basili; *Francès*: Basile; *Gallec*: Basilio; *Italià*: Basilio.

BEATRIU: nom d'origen llatí que prové de *beatus, -a, -um* i significa "benaurat".

Alemanya: Beatrice, Beatrix; *Anglès*: Beatrix, Beatrice; *Basc*: Batirtze; *Castellà*: Beatriz; *Català*: Beatriu; *Francès*: Beatrice; *Gallec*: Beatriz, Beta; *Italià*: Beatrice, Bice.

Nomen Omen

BELINA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *bellus,-a, -um* i significa “aquella que atrau per la seva bellesa”.

Castellà: Belina; *Català:* Belina.

BENET: nom d'origen llatí que prové de l'adverbi *bene* i el participi del verb *dico* que significa “ben parlat”.

Un personatge destacat en el nostre segle fou l'alemany Joseph Alois Ratzinger (16 d'abril de 1927) , papa emèrit de l'Església Catòlica Romana va ser-ne el cap sota el nom de Benet XVI i conseqüentment bisbe de Roma i cap d'estat de la Ciutat del Vaticà, des del 19 d'abril de 2005 al 28 de febrer de 2013.

Alemanya: Benedickt; *Anglès:* Benedict; *Basc:* Beñat; *Castellà:* Benito; *Català:* Benet; *Francès:* Benoit; *Gallec:* Bieito; *Italià:* Benedetto.

BENVINGUT, BENVINGUDA: nom d'origen llatí que prové de l'adverbi *bene* i el participi del verb *venio*, que és *ventum*, i significa “aquell que és ha estat ben vingut”.

Alemanya: Benvenutus; *Anglès:* Benvenutus; *Castellà:* Bienvenido; *Català:* Benvingut; *Francès:* Bienvenu; *Gallec:* Benvido; *Italià:* Benvenuto.

BLAI: nom d'origen incert, es creu que ve de l'adjectiu llatí *blaesus, -a, -um* que té per significat “tartamut”.

Alemanya: Blasius; *Anglès:* Blase; *Basc:* Balas, Bladi; *Castellà:* Blas; *Català:* Blai; *Francès:* Blaise; *Gallec:* Brais, Bras; *Italià:* Biagio.

C

CALIXT: nom d'origen grec que prové del superlatiu de l'adjectiu *καλός,ή, όν* i significa “bell”.

Pel que fa a aquest nom destaca l'obra prerenaixentista de Fernando de Rojas *Comedia de Calisto y Melibea* (1499) o més coneguda posteriorment per *La celestina*. Calixt juntament amb Melibea en són els personatges principals que estan units per un encanteri d'una vella prostituta, la celestina, que fa que

Nomen Omen

aquests s'enamoren. Però malauradament un dia Calixt intentant ajudar als seus criats intenta saltar el mur de la casa de la seva estimada i es mata. Davant d'això, Melibea va sofrir tant que va acabar suïcidant-se perquè no podia suportar el dolor de la pèrdua del seu estimat. Per això diem que es tracta d'una tragèdia ja que els dos enamorats acaben tenint un final trist però alhora amorós.

Alemanys: Kalixt; *Anglès:* Callistus; *Basc:* Calista; *Castellà:* Calixto; *Català:* Calixt; *Francès:* Calitxe; *Gallec:* Calisto; *Italià:* Callisto.

CAMÈLIA: nom d'origen grec que prové del mot κάμελος,ου que significa "camell". Altres afirmen que Carl von Linné va donar el seu nom en honor del jesuïta missioner Jan Jirí Kamel (1661-1706) que va estudiar la flor i la fauna de les illes Filipines que és el lloc d'on prové aquesta flor.

La dama de las camelias (1848) és un dels llibres més coneguts d'Alejandro Dumas. Aquesta obra està inspirada en un fet real del mateix autor relatiu a un dels seus romances. La noia es deia Marie Duplessis i era una jove cortesana de París que va tenir diferents relacions amb grans personatges famosos. La novel·la pertany al moviment literari del Realisme i sent de les primeres que formarien part de la transició del Romanticisme.

Castellà: Camelia; *Català:* Camèlia.

CAMIL, CAMIL·LA: nom d'origen llatí que prové del nom *camillus*, -i i significa "ministre" o "aquell de naixement lliure".

Alemanys: Kamill; *Anglès:* Camillus; *Basc:* Kamil; *Castellà:* Camilo, Camila; *Català:* Camil, Camil·la; *Francès:* Camille; *Italià:* Camillo.

CÀNDID, CÀNDIDA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *candidus*, -a, -um i significa "blancor, pura, immaculada".

Aquest color fa referència a la indumentària de la Roma antiga que constava de dos tipus de peces com el grecs, anomenades *indutus* (les interiors) i *amictus* (les exteriors). En els primers temps es reduïen a la túnica similar a la toga dels propis romans, per això es deien *gens togata*. De vegades, portaven

Nomen Omen

una altra túnica interior, denominada *subúcula*, equivalent a les nostres camises i la superior solia cenyir-se amb un cinturó anomenat *cingulum* o *cinctus*, tancat amb un fermall o fíbula. La toga era una ampla vestidura de llana, de tallat el·líptic, tancada per baix i oberta per dalt fins la cintura.

El seu color era generalment blanc o càndid sobretot per a aquells que aspiraven a la magistratura. Aquesta és l'explicació de l'origen de la paraula "candidat" del *candidus, -a, -um*.

Alemanya: Candidus, Kandidus; *Anglès*: Candidus; *Basc*: Kandida; *Castellà*: Cándido; *Català*: Càndid; *Francès*: Candide; *Gallec*: Cándido; *Italià*: Candido.

CARINA; nom d'origen grec que prové del substantiu *χάρις, ιτος* i significa "la molt estimada, graciosa".

Castellà: Carina; *Català*: Carina; *Italià*: Carina.

CARME: nom d'origen llatí que prové del nom *carmen, -inis* i significa "cant o poema".

Basc: Karmiña; *Castellà*: Carmen; *Català*: Carme; *Francès*: Carmen.

CATALINA, CATERINA: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *καθαρός, ἄ, ὀν* i significa "pur".

Alemanya: Katharine; *Anglès*: Catharine; *Basc*: Katarin, Kateriñe; *Castellà*: Catalina; *Castellà*: Catalina; *Català*: Caterina; *Francès*: Catherine; *Gallec*: Catarina, Catuxa; *Italià*: Catarina.

CECÍLI, CECÍLIA: nom d'origen llatí que prové del substantiu *caecus, -a, -um* i el diminutiu *ullus, -ula, -ulum* i significa "curt de vista".

Alemanya: Cäcilie; *Anglès*: Cecily; *Basc*: Koikilli, Koikille, Zezilli; *Castellà*: Cecilia; *Català*: Cecília; *Francès*: Cécile; *Gallec*: Cecilia, Icia; *Italià*: Cecilia.

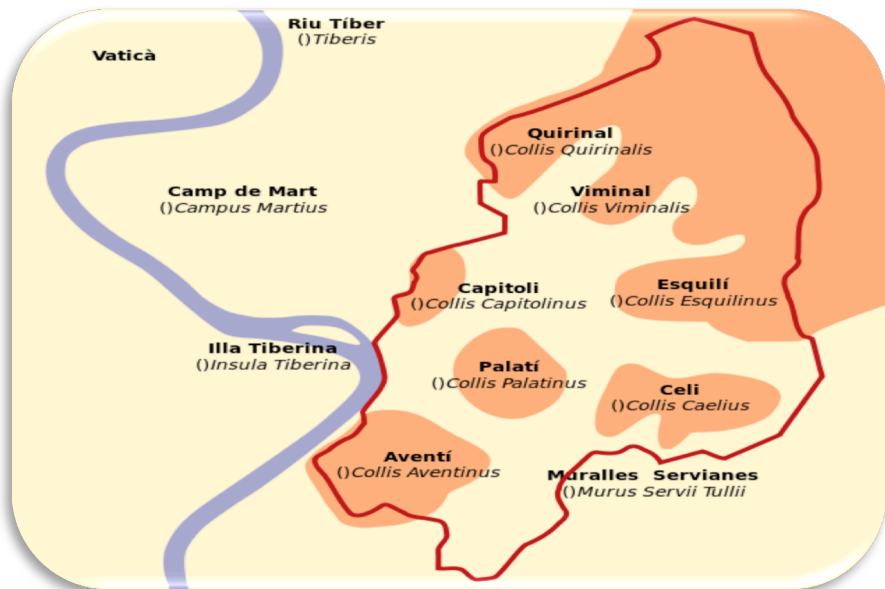
CELESTÍ, CELESTINA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *caelestis, -e* que significa "celest".

Nomen Omen

Anglès: Celestina; *Castellà:* Celestino; *Català:* Celestí; *Francès:* Celestin; *Gallec:* Celestino, Cilistro; *Italià:* Celestino.

CÈLIA: nom d'origen llatí relatiu a un dels sets pujols de Roma, el *Caelius*.

El sets turons de Roma són una sèrie de promontoris que històricament han format el cor de la ciutat de Roma. Situats a l'est del riu Tíber, aquest conjunt geogràfic

Il·lustració 9: Esquema set turons de Roma (2011)

ha protagonitzat molts

passatges literaris i són una referència reiterada en la cultura popular. El Celi és un d'aquests set turons que es troba davant del Palatí i està situat al sud del Coliseu.

Alemany: Silke; *Basc:* Zelia; *Castellà:* Celia; *Català:* Cèlia; *Francès:* Célia; *Gallec:* Celia; *Italià:* Celia.

CÈSAR: nom d'origen llatí que prové del substantiu *caesaries,-ei* i significa “cabellera”.

Alemany: Cäsar; *Anglès:* Caesar; *Basc:* Kesar; *Castellà:* César; *Català:* Cèsar; *Francès:* Cesar; *Italià:* Cesare.

CINTA, CINTIA: nom d'origen llatí que prové del participi del verb *cingo*, que és *cincta*, i significa “cenyit”.

Anglès: Cynthia; *Castellà:* Cinta; *Català:* Cinta; *Francès:* Cynthia; *Italià:* Cinzia.

CLARA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *clarus,-a, -um* i significa “clar, brillant”.

Nomen Omen

Clara Campoamor Rodríguez (1888-1972) fou una advocada, escriptora i política madrilenya, pertanyent al Partit Republicà Radical, que va estar activa durant el període de la Segona República Espanyola. Va ser una gran defensora dels drets de la dona, tant que va ser la primera en aconseguir que s'aprovés el dret a vot a les dones espanyoles (31 d'octubre de 1931) posant-les en igualtat de drets davant els homes.

Alemany: Klara; *Anglès*: Clara, Clare; *Basc*: Garbi, Kalare; *Castellà*: Clara; *Català*: Clara; *Gallec*: Crara.

CLAUDI, CLÀUDIA: nom d'origen llatí que ve del gentilici *Claudius* que significa "coix".

Alemany: Claudius; *Anglès*: Claude, Claudius; *Basc*: Kauldi; *Castellà*: Claudio, Claudia; *Català*: Claudi, Clàudia; *Francès*: Claude; *Gallec*: Clodio; *Italià*: Claudio.

CLIMENT, CLEMENTINA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *clemens,-ntis* i significa "dolç, indulgent".

Alemany: Klemens; *Anglès*: Clement; *Basc*: Kelmen, Kilmen; *Castellà*: Clemente; *Català*: Climent; *Francès*: Clément; *Italià*: Clemente.

COLOMA, COLÒMBIA: nom d'origen llatí que prové del nom *colombus,-i* i significa "paloma".

Castellà: Paloma; *Català*: Coloma.

CONCEPCIÓ: nom d'origen llatí que prové del substantiu *conceptio, -onis* que significa "acció de rebre". D'aquest nom prové Conxa.

Anglès: Conception; *Castellà*: Concepción; *Català*: Concepció; *Francès*: Conception; *Italià*: Concetta.

CONSTANTÍ, CONSTANTINA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *constants,-ntis* i significa "aquell que és perseverant". D'aquí prové el nom de Constància.

Nomen Omen

Alemanya: Konstantin; *Anglès*: Constantine; *Basc*: Kostandin; *Castellà*: Constantino; *Català*: Constantí; *Francès*: Constantin; *Gallec*: Constantino; *Italià*: Costantino.

CONSOL: nom d'origen llatí que prové del nom consolatio,-onis i significa "aquella que brinda consol".

Alemanya: Konsolation; *Basc*: Azegiñe; *Castellà*: Consolación; *Català*: Consol, Consolació; *Francès*: Consolation; *Italià*: Consolazione, Consolata.

CORALL: nom d'origen llatí que prové del substantiu *corallium,-i* i significa "pedra marina". Fou utilitzat per a designar a la pedra coral.

Els coralls (o corals) són animals invertebrats cnidaris marins, amb un esquelet calcari roig i arborescent, que pot viure isolat o formar part d'una colònia. Sobretot el corall vermell i el corall negre, es fan servir en joieria.

Castellà: Coral; *Català*: Corall.

CORINA: nom d'origen grec que prové del substantiu *κορη,-ης* i el sufix derivatiu *ινα* que significa "noia".

Castellà: Corina; *Català*: Corina.

CORNELI, CORNÈLIA: nom d'origen llatí que prové del nom *cornelius,-i* i significa "petit corn o banya". També prové de la gens romana patrícia i plebea Cornèlia, una de les més distingides, que va produir un gran nombre d'homes il·lustres.

Castellà: Cornelia; *Català*: Cornèlia; *Francès*: Cornélie; *Italià*: Cornelia.

COSME, COSMINA: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *κόσμιος, α, ον* i significa "ordenat, polit".

Anglès: Cosmas; *Basc*: Kosma; *Castellà*: Cosme; *Català*: Cosme, Cosmina; *Francès*: Côme; *Gallec*: Cosme; *Italià*: Cossimo.

CRISTIAN, CRISTINA nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *χριστός, ή, όν* i significa "ungit".

Nomen Omen

Alemanya: Christian; *Anglès*: Christian; *Castellà*: Cristián, Cristian; *Català*: Cristian; *Francès*: Christian, Chrétien; *Italià*: Cristiano.

CRISTÒFOR: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *χριστός, ἦ, ὄν* i significa "ungit".

Cristòfor Colom (1451-1506), també conegut com *Columbus*, fou un navegant i cartògraf, famós per haver arribat a Amèrica des del Regne de Castella, enviat pels Reis Catòlics al 1492, impulsant l'expansió mundial d'Europa i la colonització per diverses potències europees de gran part del continent americà.

Il·lustració 10: Retrat de Cristòfor Colom per John Sartin.

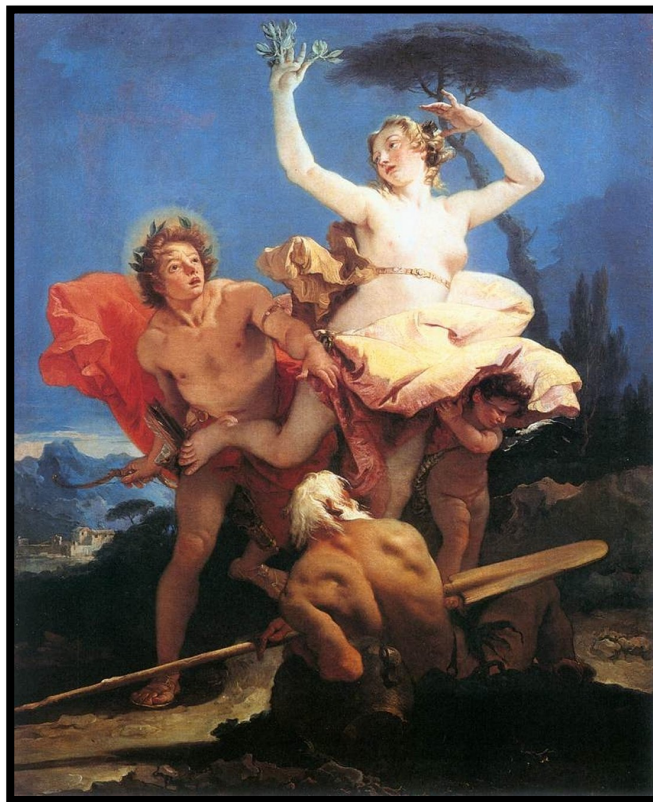
Alemanya: Cristoph; *Anglès*: Christophe; *Alemanya*: Cristoph; *Anglès*: Christophe; *Basc*: Kistobal; *Castellà*: Cristóbal; *Català*: Cristófor; *Francès*: Christopher; *Gallec*: Cristobo; *Italià*: Cristoforo.

D

DAFNE: nom d'origen grec que prové del substantiu *Δάφνη* i significa "laurel".

Dafne era una nimfa filla del riu Peneos (Tessàlia). Era una caçadora verge i se n'expliquen dues històries: la primera narra com Leucip, fill del rei Enòmau de Pisa, s'enamora d'aquesta i es disfressa de noia per poder arribar a ella. Es va canviar el nom pel d'Eno i li demanà si podia acompanyar-la a caçar. Dafne ho accepta, però Apol·lo, gelós, fa que a les companyes li entrin ganes de banyar-se perquè aquest s'hagués de despullar i així mostrar la veritat. Al despullar-se i observar el seu sexe el van matar per haver-les enganyat.

D'altra banda, s'explica el mite de Dafne on Apol·lo es va enamorar de la nimfa després de burlar-se d'Eros, déu de l'amor. Aquest com a càstig va llançar dos dards des del Parnàs: un amb la punta d'or que va encertat el cor d'Apol·lo, fet que va causar l'amor desesperat per ella; i l'altre, una fletxa esmussada, amb la punta de plom va tocar Dafne, fet que va fer impossible l'amor entre els amants. Apol·lo va perseguir Dafne pels boscos i ella suplicant al riu que la salvés

Il·lustració 11: Dafne i Apol·lo, Benedetto Luti (1770)
es va convertir en un llorer. Aquest fet explica que un dels atributs d'Apol·lo fos el llorer.

Alemanya: Dafne; *Anglès:* Daphne; *Castellà:* Dafne; *Català:* Dafne; *Francès:* Daphné; *Italià:* Dafne.

DAMIÀ: nom d'origen grec que prové del nom δαμαζω i significa "domador".

Alemanya: Damian; *Anglès:* Damian; *Basc:* Damen; *Castellà:* Damián; *Català:* Damià; *Francès:* Damien; *Italià:* Damiano.

DÀMARIS: nom d'origen grec que prové del nom δάμαρ,-αρος i significa "muller, esposa".

Castellà: Dámaris; *Català:* Dàmaris.

DATIU, DATIVA: nom d'origen llatí que prové del substantiu *dator*, *-oris* que significa "aquell qui dona".

Castellà: Dativo; *Català:* Datiu.

Nomen Omen

DELFI, DELFINA: nom d'origen grec que prové del substantiu *δελφίς ἴνος* i significa "doff". Aquest animal que ja des de l'antiguitat ha estat mític ja que va estar relacionat amb les forces benèfiques del mar. L'illa de Delfos, el cèlebre oracle de Delfos, l'Apol·lo Delfí protector de la navegació), les festes delfineses (celebrades a finals de març, després de l'equinocci, quan el mar estava més calmat) o Cupido, déu de l'amor, que cavalcava a sobre d'un d'aquests. Davant d'això s'observa el gran prestigi i adoració que ha tingut aquest animal aquàtic per part dels homes.

Castellà: Delfín; *Català:* Delfí.

DÈLIA: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *δηλος,ου* i significa "clar, natural". Delos era una de les illes Cíclades, consagrada al déu Apol·lo. Delia fou el sobrenom de la deessa Àrtemis i Delio el del seu germà Apol·lo per habitar en aquesta illa.

Àrtemis i Apol·lo foren dos germans bessons fills de l'amor entre Zeus i Leto en una de les seves infidelitats a Hera. Ella fou la deessa de la caça i del tir amb arc i, també, la defensora de tots els

Il·lustració 12: *Diana of Versailles*. Leochares

Il·lustració 13: *Apollo Belvedere*. Leochares.

animals salvatges, els nens i els éssers dèbils. Ell, d'altra banda, fou el déu de la profecia i l'endevinació, de les arts i de la música i del tir amb arc.

Castellà: Delia; *Català:* Dèlia.

DEMETRI: nom d'origen grec que prové del nom *Δημητριος, τριος* relatiu a la deessa Demèter.

Basc: Demetir; *Castellà:* Demetrio; *Català:* Demetri; *Francès:* Démétrios; *Italià:* Demetrio.

DENIS, DENISA: Variant de Dionís. Vegeu Dionís.

Nomen Omen

DESIDERI, DESIDÈRIA: nom d'origen llatí que prové del substantiu *desiderium*, *-ii* que significa “desig”.

Alemanys: Desiderius; *Anglès:* Desiderius; *Basc:* Desideri; *Castellà:* Desiderio; *Català:* Desideri; *Francès:* Didier; *Italià:* Desiderio.

DIGNA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *dignus*, *-a*, *-um* i significa “aquell que és digne”.

Castellà: Digna; *Català:* Digna.

DÍDAC: hipocorístic¹ de Jaume, és un nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *διδακτός, ή, όν* que significa “intruït”. D'aquí també prové Diego.

Anglès: James; *Basc:* Didaka; *Castellà:* Diego; *Català:* Dídac; *Francès:* Jacques.

DIONÍS, DIONÍSIA: nom d'origen grec que prové del nom *Διόνυσος, ου*. Dionís, fill de Zeus i la mortal Sèmele, és el déu del vi i de l'alliberament extàtic. Va descobrir la vinya i es va haver de guanyar un lloc a l'Olimp estenent el seu culte per tot el món. Com a rituals consagrats a Dionís es van originar el teatre i les orgies o bacanals, cerimònies nocturnes en què els fidels pretenien ser posseïts pel déu en un deliri místic. És representat com un jove coronat amb pàmpols, amb una copa o el tirs a la mà, sovint sobre un carro tirat per panteres i acompanyat per un desenfrenat seguici compost de bacants i sàtirs.

Il·lustració 14: *Bacchus*, Michelangelo (1496)

Anglès: Dennis; *Basc:* Denis, Dunixi; *Castellà:* Dionisio; *Català:* Dionís; *Francès:* Denis; *Gallec:* Dionisic.

DOLORS: nom d'origen llatí que prové del nom *dolor*, *-oris* i significa “dolor”.

Basc: Nekane; *Castellà:* Dolores, Lola, Loles; *Català:* Dolors; *Gallec:* Dóres; *Italià:* Addolorata.

¹ Hipocorístic: Mot, propi o comú, usat amb caràcter afectuós, familiar o eufemístic.

Nomen Omen

DOMÈNEC, DOMÍNICA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *dominicus*, -a, -um que significa “que pertany al senyor”.

Anglès: Dominic; *Basc:* Domiku, Domeka; *Castellà:* Domingo; *Català:* Domènec; *Francès:* Dominique; *Gallec:* Domingos; *Italià:* Dominicus.

DOINA: nom d'origen llatí que significa “cançó folklòrica”.

Castellà: Doina; *Català:* Doina.

DOROTEU, DOROTEA: nom d'origen grec que és un compost format pels substantius *δῶρον*, *ου* i *θεός*, -*οῦ* i que té per significat “regal de déu”. El seu diminutiu és Dora.

Alemanya: Dorothea; *Basc:* Dorota; *Castellà:* Doroteo, Dorotea; *Català:* Doroteu; *Italià:* Doroteo, Dorotea.

E

EDURNE: Vegeu Neus.

EGLE: nom d'origen grec que prové del substantiu *αἴγλη,ης* i significa “brillo, resplendor”.

Castellà: Egle; *Català:* Egle.

ELADI: nom d'origen grec que prové del nom *Ἑλλάς, ἄδος* i significa “aquell que procedeix de Grècia”.

Castellà: Eladio; *Català:* Eladi.

ELEA: nom d'origen grec que prové del nom *ελαία, ας* que significa “olivera” i fa referència a l'illa Elea. Elea fou una colònia grega del sud de la Magna Grècia (Itàlia). És coneguda perquè molts dels cèlebres filòsofs eren d'allí, com per exemple Parmènides (*és el mateix ser que pensar*). Actualment no és molt precisa la seva ubicació però podem situar-la a Turquia.

Castellà: Elea; *Català:* Elea.

Nomen Omen

ELENA: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu Ἑλλην, ηνος que significa “grec, hel·lè”.

Hel·lena de Troia fou la filla de Zeus i Leda, dona de Menelau, rei d' Esparta. Posteriorment va ser raptada per Paris, fill del rei Príam de Troia, fet que provocarà la Guerra de Troia.

Zeus es va convertir en un cigne i va enamorar a Leda, esposa de Tinda, rei d'Esparta. Aquesta va posar dos ous: d'un van néixer Helena i Pòlux, tots dos immortals, i de l'altre Clitemnestra i Castor (mortals). Des que era petita Hel·lena ja mostrava la seva bellesa. Un dia mentre realitzaven un sacrifici a la deessa Àrtemis, va ser raptada per l'heroi Teseu.

Il·lustració 15: Helena de Troia, Evelyn de Morgan, 1898

Quan Hel·lena va arribar a l'edat de casar-se, van aparèixer molts pretendents de totes bandes de Grècia. Hel·lena va elegir com a marit a Menelau, germà d' Agamèmnon, que abans s'havia casat amb la seva germana Clitemnestra. Però Afrodita va fer que Hel·lena s'enamorés de Paris i tots dos van fugir cap a Troia. Menelau i els grecs van anar cap a Troia en busca de la seva dona i van guanyar la guerra. Hel·lena va tornar amb ell i van tenir una filla, Hermione.

Anglès: Ellen; *Basc:* Elen; *Castellà:* Elena; *Català:* Elena; *Francès:* Hélène.

ELIODORA: nom d'origen grec que prové dels substantius ἥλιος, ου i δῶρον, ου i significa “regal del sol”. D'aquí ve també el déu del sol Hèlios, fill de Hiperíon i Tia.

Castellà: Eliodora; *Català:* Eliodora.

ELÒDIA: nom d'origen grec que prové del substantiu ἄλος, εος i significa “pantà, terreny baix i humit”.

Castellà: Elodia; *Català:* Elòdia.

Nomen Omen

EMILI, EMÍLIA: nom d'origen llatí que prové del nom *Aemilius,-ii* que significa "aquell que pertany a la família Emilio".

La gens Emília fou una antiga família romana que ja existia en temps del rei Numa. Probablement eren d'origen sabí. El primer membre de la família que fou consol fou el magistrat romà Lluç Emili Mamerc el 484 aC.

Alemanya: Emil; *Anglès:* Aemilius, Emily; *Basc:* Emilli, Emille; *Castellà:* Emilio, Emilia; *Català:* Emili, Emília; *Francès:* Emil, Emilie; *Italià:* Emilio, Emilia.

EMPAR: nom d'origen llatí que prové de l'adverbi *ante* i el verb *paro* i significa "la que protegeix als altres".

Basc: Itzal; *Castellà:* Amparo; *Català:* Empar, Ampar.

ENCARNACIÓ: nom d'origen llatí que prové del substantiu *incarnatio, -onis* que significa "encarnació".

Castellà: Encarnación; *Català:* Encarnació.

ENGRÀCIA: nom d'origen llatí que prové de la preposició *in* i el substantiu *gratia, -ae* i significa "aquella que està en estat de gràcia".

Castellà: Engracia; *Català:* Engràcia.

EROS: nom d'origen grec que prové del substantiu *ἔρως, ὠτος* i significa "amor".

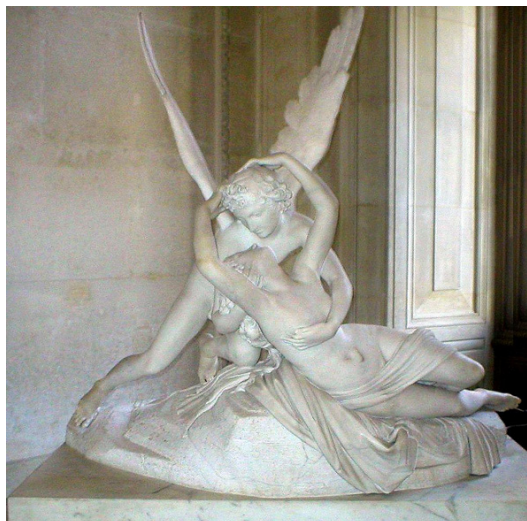
Eros, fill d'Afrodita i Ares, fou el déu de l'amor. Era representat com un nen petit alat i entremaliat que es divertia inflamant d'amor els cors amb les seves fletxes. Tot els déus el temien, inclús Zeus.

El mite d'Eros i Psique

La història parla de la lluita per l'amor i la confiança entre Eros i Psique. Afrodita estava gelosa de la bellesa de Psique (princesa mortal) ja que els homes van deixar de venerar Afrodita i van començar a adorar una simple dona humana. Llavors Afrodita, enfurismada, va ordenar al seu fill Eros que fes que Psique s'enamorés de la criatura més lletja de la terra. Però Eros en comptes de

Nomen Omen

fer això, s'enamora d'ella. La seva fràgil pau es veu perjudicada per la visita de les germanes geloses de Psique, que fan que Psique traís la confiança del seu marit. Aquest, ferit, deixa la seva dona, i ella vaga per la terra buscant el seu amor perdut. Finalment, ella s'acosta a Afrodita i li demana ajuda. La deessa li imposa una sèrie de tasques difícils que ella és capaç d'aconseguir per mitjà de l'ajuda sobrenatural.

Després de completar amb èxit aquestes tasques, Afrodita cedeix i

Il·lustració 16: *Psique reanimada pel petó de l'amor.* Antonio Canova.

Psique es converteix en immortal per viure amb el seu marit Eros. Junts van tenir una filla, Voluptas o Hèdone (que significa "el plaer físic, la felicitat").

Castellà: Eros; *Català:* Eros.

ESPERANÇA: nom d'origen llatí que prové del verb *spero* i significa "aquella que espera".

Basc: Espe, Itxaropena; *Castellà:* Esperanza; *Català:* Esperança; *Francès:* Espérance; *Italià:* Speranza.

ESTEVE, ESTEFANIA: nom d'origen grec que prové de *στέφανος, ου* que significa "diadema, corona".

Alemanya: Stephan; *Anglès:* Stephen; *Basc:* Estepan, Itxebeni; *Castellà:* Esteban; *Català:* Esteve; *Francès:* Etienne; *Gallec:* Estevo; *Italià:* Stefano.

ESTRELLA, ESTEL: nom d'origen llatí que prové del nom *stella,-ae* i significa "aquella que brilla com una estrella".

Basc: Izarra; *Castellà:* Estrella; *Català:* Estrella, Estel; *Gallec:* Estrela; *Italià:* Stella.

Nomen Omen

EUGENI, EUGÈNIA: nom d'origen grec que prové de l'adverbi *εὖ* i el substantiu *γενεά, ας* que significa “el ben nascut”.

Alemanya: Eugen; *Anglès*: Eugene; *Basc*: Eukeni; *Castellà*: Eugenio; *Català*: Eugeni; *Francès*: Eugène; *Gallec*: Uxío; *Italià*: Eugenio.

EULÀLIA: és l'hipocorístic de Laia i té l'origen grec de l'adverbi *εὖ* i el substantiu *λάλος, ον* que significa “eloqüent, de bona paraula”.

Alemanya: Eulalie; *Anglès*: Eulalie; *Basc*: Eulale; *Castellà*: Eulalia; *Català*: Eulàlia; *Francès*: Eulalie; *Gallec*: Alla, Baia, Olalla, Valla; *Italià*: Eulalia.

ÈUNICE: nom d'origen grec que prové de l'adverbi *εὖ* i el substantiu *νίκη, ης* que significa “bona victòria”.

Castellà: Éunice; *Català*: Èunice.

EUSEBI: nom d'origen grec que prové de l'adverbi *εὖ* i del verb *σέβω* i significa “bona adoració”.

Alemanya: Eusebius; *Anglès*: Eusebius; *Basc*: Eusebi; *Castellà*: Eusebio; *Català*: Eusebi; *Francès*: Eusèbe; *Italià*: Eusebio.

EVANGELINA: nom d'origen grec que prové de l'adverbi *εὖ* i el substantiu *ἀγγέλιος, ον* que significa “bon missatge”.

Anglès: Evangeline; *Castellà*: Evangelina; *Català*: Evangelina; *Italià*: Evagelina.

EVARIST: nom d'origen grec que prové de l'adverbi *εὖ* i l'adjectiu *ἄριστος, η, ον* que significa “el bo d'entre els millors”.

Anglès: Evarist; *Basc*: Ebarista; *Castellà*: Evaristo; *Català*: Evarist; *Francès*: Evariste; *Italià*: Evaristo.

EXALTACIÓ: nom d'origen llatí que prové del substantiu *exaltatio, -onis* que significa “exaltació”.

Castellà: Exaltación; *Català*: Exaltació.

F

FABIOLA: nom d'origen llatí que prové d'una família patrícia romana, la gens *Fabia* del segle V a.C. Era molt poderosa i els membres de la tribu ocupaven llocs al consolat; es van enfrontar als patricis en defensa de la plebs. Moltes comunitats romanes porten noms d'aquesta família.

Castellà: Fabiola; *Català:* Fabiola; *Italià:* Fabiola.

FACUND: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *facundus,-a,-um* que significa "aquell que parla amb facilitat i eloqüència".

Castellà: Facundo; *Català:* Facunt.

FAUST, FAUSTINA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *faustus,-a,-um* i significa "feliç".

Alemanya: Faustus; *Anglès:* Faust; *Basc:* Gausta; *Castellà:* Fausto; *Català:* Faust; *Francès:* Faust; *Italià:* Fausto.

FELICITAT: nom d'origen llatí que prové del substantiu *felicitas,-atis* i significa "felicitat".

Castellà: Felicidad; *Català:* Felicitat.

FELIP: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *φίλος, η, ον* i del nom *ἵππος,ου* que significa "aquell que és amic dels cavalls".

Alemanya: Philipp, Philippus; *Anglès:* Philip; *Basc:* Pilipa; *Castellà:* Felipe; *Català:* Felip; *Francès:* Philippe; *Gallec:* Filipe; *Italià:* Filippo.

FÈLIX: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *felix,-icis* i significa "feliç".

D'aquí també prové Feliu.

Alemanya: Felix; *Anglès:* Felix; *Basc:* Peli, Pele; *Castellà:* Félix; *Català:* Fèlix; *Francès:* Félix; *Gallec:* Fiz; *Italià:* Felice.

FERMÍ, FERMINA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *firmus,-a,-um* i significa "ferm, sòlid".

Nomen Omen

Anglès: Firmin; *Basc:* Premiñ; *Castellà:* Fermín; *Català:* Fermí; *Francès:* Firmin; *Gallec:* Firmino; *Italià:* Firmino.

FIDEL: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *fidelis*, - e i significa “aquell que és fidel, lleial”.

Basc: Pidel; *Castellà:* Fidel; *Català:* Fidel; *Italià:* Fedele.

FLOR, FLORA: nom d'origen llatí que prové del nom *Flora*, -ae i significa “aquella que és una bella donzella adornada amb una flor”. D'aquí prové Flora, esposa del déu del vent suau de ponent Zèfir, que era la deessa de les flors i del temps primaveral.

Anglès: Flora; *Castellà:* Flora; *Català:* Flor,Flora; *Francès:* Flore; *Italià:* Flora.

FLORENTÍ, FLORENTINA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *florens*, -ntis i significa “florent, en el seu apogeu”. També provenen d'aquí noms com Florinda.

Alemanya: Florentin, Florentinus; *Anglès:* Florentinus; *Basc:* Polendin; *Castellà:* Florentino; *Català:* Florentí; *Francès:* Florentin; *Italià:* Fiorentino.

FULGENCI: nom d'origen llatí que prové del verb *fulgeo* i significa “aquell que resplendeix”.

Anglès: Fulgentius; *Basc:* Pulgentzi; *Castellà:* Fulgencio; *Català:* Fulgenci; *Francès:* Fulgence; *Gallec:* Fulxencio, Xencio; *Italià:* Fulgenzio.

G

GEMMA: nom d'origen llatí que prové del substantiu *gemma*, -ae i significa “pedra preciosa”.

Una gemma és un mineral, roca o material petrificat que al ser tallat i polit es pot usar en joieria. És avaluada principalment per la seua bellesa i perfecció. De fet, l'aparença és el més important. La bellesa també ha de ser duradora; si una gemma és danyada

Il·lustració 17: Amatista

Nomen Omen

d'alguna manera, perd el seu valor instantàniament. Les característiques que fan a una pedra bella són el seu color, un fenomen òptic inusual, una incrustació com amb un fòssil, la seua raresa i, algunes vegades, la forma peculiar del cristall.

Castellà: Gema; *Català:* Gemma.

GENÍS: nom d'origen grec que prové del mot *γένεσις, εως* que significa "naixement, vida".

Basc: Giñes; *Castellà:* Ginés; *Català:* Genís; *Francès:* Genest, Genès; *Gallec:* Xenxo; *Italià:* Ginesio.

GINA: vegeu Jordi, Jordina.

GLÒRIA: nom d'origen llatí que prové del nom *gloria,-ae* i significa "aquella que té fama".

Anglès: Glory, Gloria; *Basc:* Aintzane; *Castellà:* Gloria; *Català:* Glòria; *Francès:* Glorie, Gloria.

GRÀCIA: nom d'origen llatí que prové del mot *gratia,-ae* i significa "aquella que té agraïment".

Anglès: Grace; *Basc:* Atsegiñe, Gartze; *Castellà:* Gracia; *Català:* Gràcia; *Francès:* Grace; *Italià:* Grazia.

GREGORI, GREGÒRIA: nom d'origen grec que prové del verb *γρηγόρειω* i significa "vigilar".

Alemanya: Gregor; *Anglès:* Gregory; *Basc:* Gergori; *Castellà:* Gregorio; *Català:* Gregori; *Francès:* Grégoire; *Gallec:* Gregorio, Xilgorio; *Italià:* Gregorio.

H

HÈCTOR: nom d'origen grec que prové del nom *Ἑκτωρ,-ορος* que alhora prové del verb *εχω* que significa "posseir".

Nomen Omen

Hèctor, fill del rei troià Príam i d'Hècuba, fou un dels guerrers troians més importants a la Guerra de Troia. Estava casat amb Andròmaca, filla del rei Tebes. Era considerat un dels guerrers més forts que acabava amb qualsevol que se li poses al davant. Però després d'una batalla en que Hèctor mata a Patrocle, apareix Aquil·les (un guerrer grec considerat el més fort de tots) i enfurismat per la mort del seu amic decideix tornar a la batalla a la qual no hi participava per l'enemistat amb Agamèmnon, heroi grec. Hèctor estava destinat a acabar morint en mans d'Aquil·les però per a endarrerir el moment els déus van intervenir protegint Hèctor. Un cop l'exèrcit troià es retirà es van quedar els dos herois sols però Hèctor al veure Aquil·les apropar-se sent por i fugí corrent. La deessa Atena agafant la figura de Deífob convida a Hèctor a aturar-se promentent-li ajuda, de manera que accepta i comença el combat. Un cop els déus deixen de brindar la seva ajuda, Aquil·les acaba amb Hèctor, el qual li demana que doni el seu cadàver al seu pare. Aquil·les però enfurismat encara per la pèrdua del seu amic decideix no fer-ho i com a càstig lliga els turmells del troià al seu carro i l'arrastra per tota la ciutat. Després de ser rastrejat per tota la ciutat els dona a les aus i als gossos. Finalment, gràcies a la intervenció dels déus fan que Príam pugui enterrar dignament el seu fill.

Alemanya: Hektor; *Anglès:* Hèctor; *Basc:* Etor; *Castellà:* Héctor; *Català:* Hèctor; *Francès:* Hèctor; *Gallec:* Héctor; *Italià:* Ettore.

HERÈNIA: nom d'origen grec que prové del terme *ἥρωες, ωος* i significa "heroïna".

D'aquí prové també el nom d' Hera, la deessa grega del matrimoni. Aquesta divinitat era la dona de Zeus, filla de Cronos i Rea.

Castellà: Herenia; Català: Herènia.

HERON: nom d'origen grec que prové del substantiu *ἥρωες, ωος* i significa "heroi".

Castellà: Heron; Català: Heron.

HILARI: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *hilaris,-e* i significa "alegre, joiós".

Nomen Omen

Anglès: Hilary; *Basc:* Illari; *Castellà:* Hilario; *Català:* Hilari; *Francès:* Hilaire; *Italià:* Ilario.

HUMILITAT: nom d'origen llatí que prové del mot *humilitas*, *-atis* i significa "humilitat".

Castellà: Humildad; *Català:* Humilitat.

I

ILIANA: nom d'origen llatí que prové del terme *lilium*, *-i* i significa "lliri".

Castellà: Iliana; *Català:* Iliana.

IL·LUMINADA: nom d'origen llatí que prové del verb *illumino* i significa "il·luminar".

Castellà: Iluminada; *Català:* Il·luminada.

IMMACULADA: nom d'origen llatí que prové de la preposició privativa *in* i el substantiu *macula*, *-ae* i significa "aquella que és pura".

Castellà: Inmaculada; *Català:* Immaculada; *Italià:* Inmaculata.

INNOCENCI, INNOCÈNCIA: nom d'origen llatí que prové de la preposició *in* i el participi del verb *noceo*, que és *nocentis*, i significa "nociu". D'aquí prové Innocent.

Castellà: Inocencio; *Català:* Innocenci.

IRENE: nom d'origen grec que prové del mot *εἰρήνη, ης* i significa "pau".

Anglès: Irene; *Basc:* Ireñe; *Castellà:* Irene; *Català:* Irene; *Francès:* Irène; *Italià:* Irene.

IRINA: Variant d'Irene. Veure Irene.

IRIS: nom d'origen grec (*εἰρων*) que significa "aquella que ve a anunciar".

Nomen Omen

A la mitologia grega Iris, filla del tità Taumas i l'oceànida Electra, està considerada la missatgera especialment d'Hera i està relacionada amb Hermes, el caduceu o vara del qual porta sovint. Per ordre de Zeus porta una gerra d'aigua de l'Estigia, amb la qual fa adormir a tots els que perjuren. Està representada com una jove verge amb ales daurades, que va ràpidament amb la velocitat del vent d'un extrem a l'altre del món, a les profunditats del mar i a l'inframón. Se'n diu que amb l'arc iris unia el cel i la terra.

Il·lustració 18: *Morfeu i Iris*, quadre de Pierre-Narcisse Guérin

Castellà: Iris; **Català:** Iris; **Francès:** Iride, Iris; **Italià:** Iride, Iris

ISAURA: nom d'origen llatí que prové del nom *Isauria, -ae* i significa "d'Isàuria".

Castellà: Isaura; **Català:** Isaura; **Francès:** Isaure.

ISIDOR: nom d'origen grec que prové del substantiu Ἴσις i δῶρον, οὐ que significa "regal d'Isis".

Isis (en egipci *Ast* que significa "tron") era una deessa egípcia que va ser denominada "gran maga", "gran deessa mare", "reina dels déus", "força fecundadora de la naturalesa" i "deessa de la maternitat i del naixement". Era filla de Nut, deessa del cel, i Geb, déu de terra. Es va casar amb Osiris, el seu germà i pare del seu fill Horus. Osiris fou assassinat per Seth però va reconstruir el seu cos (sent associada amb l'inframón i el culte funerari) i s'impregnà amb el seu cos i donà naixement a Horus a Khemnis, un aiguamoll. A més a més d'Horus, Isis era la

Il·lustració 19: *La deessa Isis amamantan el seu fill Horus*. Autor desconegut (s. XIV)

Nomen Omen

mare de Min, amb el qual altres versions diuen que van ser amants. Estava representada com dona amb el jeroglífic del "tron" Ast sobre el seu cap. Altres vegades està asseguda, ostentant un tocat amb el disc solar.

Alemanya: Isidorus; *Anglès:* Isidore; *Basc:* Isidor; *Castellà:* Isidoro; *Català:* Isidor; *Francès:* Isidore; *Italià:* Isidoro.

ISIDRE: Vegeu Isidor.

J

JACINT, JACINTA: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *ὑακίνθος, η, ον* que significa "de color blau o jacint". El seu diminutiu és Cinto.

Segons la mitologia grega Jacint, fill d'Amicles, rei d'Esparta i de Diomeda va ser un jove molt bell que fou estimat per Zèfir i pel déu Apol·lo.

Practicant l'esport del llançament de disc, Apol·lo li provocà per accident una ferida mortal. De la sang que va brollar de la ferida de Jacint, Apol·lo en va fer brotar la flor del mateix nom, a las fulles de les quals apareixia la lletra Y, inicial de *Υάκινθος*.

Il·lustració 20: *La mort del Jacint* (1801) Jean Broc

Jacint Verdaguer (1845-1902) és l'escriptor català més important i representatiu del segle XIX. Des d'una posició catòlica i conservadora, va contribuir a la Renaixença catalana amb una obra que compren poesia èpica i lírica, prosa narrativa i periodística i literatura de viatges, per la qual va tenir una enorme repercussió popular, incomparable en l'època.

Entre els seus títol destaquen els poemes èpics de factura romàntica com *L'Atlàntida* (1876) i *Canigó* (1886), així com els poemaris *Idil·lis i cants místics* (1879), *Pàtria* (1888) i *Montserrat* (1889). En prosa va publicar *Excursions i viatges* (1887), *Dietari d'un pelegrí a Terra Santa* (1888), un conjunt de

Nomen Omen

Rondalles (1904) i la recopilació d'articles publicats a la premsa en defensa pròpia. També va ser proclamat Mestre en Gai Saber en els Jocs Florals de 1880.

La ploma mateixa se me n'ha anat a escriure en català i segueix en el mateix llenguatge, que és el que Déu m' ha donat i m'ha ensenyat la mare, que al cel sia. Jacint Verdaguer, 1884

Alemanys: Hyacintho; *Anglès:* Hyacinthe; *Basc:* Gaxinta; *Castellà:* Jacinto; *Català:* Jacint; *Francès:* Hyacinthe; *Gallec:* Xacinto; *Italià:* Giacinto.

JORDI, JORDINA: nom d'origen grec que prové del mot γεωργός, óν i significa "aquell que treballa la terra". D'aquí prové també Georgia, Georgina, Georgiana, entre d'altres.

Alemanys: Georg, Jürgen; *Anglès:* George; *Basc:* Gorca; *Castellà:* Jorge; *Català:* Jordi; *Francès:* Georges; *Gallec:* Xurxo; *Italià:* Giorgio; *Rús:* Yuri.

JULI, JÚLIA: Nom d'origen llatí que prové del nom *Iulius,-i* i és una *gens* romana anomenada *Iulia*. També trobem noms com Julissa, Julen, Julià.

Juli Cèsar (100-44 a.C) va néixer dins una família patrícia de la *gens Iulia*, una de les més antigues de Roma. Nebot de Màrius, va protagonitzar el darrer període de la república: va tenir una fulgurant carrera política i va obtenir innombrables victòries militars per expandir els dominis de Roma i per assolir un poder personal a Roma proper al d'un monarca fins que va ser assassinat. D'altra banda els seus discursos, avui perduts, i la narració de les seves pròpies campanyes militars, escrita per ell mateix, en fan un dels prosistes més destacats de la literatura llatina.

Veni, uidi, uici ("vaig arribar, vaig veure, vaig vèncer") és una locució llatina emprada l'any 47 aC per Juli Cèsar en dirigir-se al Senat romà descrivint la seva victòria recent a la batalla de Zela.

Alemanys: Julius; *Anglès:* Julius; *Basc:* Yuli; *Castellà:* Julio; *Català:* Juli, Júlio; *Francès:* Jules; *Gallec:* Xulio; *Italià:* Giulio.

Nomen Omen

JUSTÍ, JUSTA, JUSTINA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *iustus*, -a, -um i significa "aquell que és just".

Castellà: Justino; *Català*: Justí; *Francès*: Justine; *Gallec*: Xustino; *Italià*: Giustino.

K

KAREN: Vegeu Caterina.

L

LAIA: Vegeu Eulàlia.

LARA: nom d'origen llatí que prové del terme *lar*, *laris* i significa "llar". D'aquí també prové Larisa.

Castellà: Lara; *Català*: Lara; *Francès*: Lara; *Italià*: Lara.

LAURA, LAUREÀ, LLORENÇ: nom d'origen llatí que prové del mot *laurus*, -i i significa "llorer" o "aquella que és virtuosa". A l'Antiga Grècia per a honorar algú se li posava una corona de llorer, era un símbol de triomf.

Anglès: Laura; *Castellà*: Laura; *Català*: Laura; *Francès*: Laure; *Italià*: Laura.

LEOCÀDIA, LEOCÀDIO: nom d'origen grec format per *λεως,ου* que és una forma arcaica de *λαος* que significa "poble") i *κεδομαι* que significa "vetllar per". És a dir, que el significat complet és "aquell que vetlla pel poble". També prové del grec *λαυκαδιος* i significa "habitant de Lèucada."

Lèucada és una de les illes Jòniques, arxipèlag pertanyen a Grècia.

Anglès: Leocade; *Castellà*: Leocadia; *Català*: Leocàdia; *Francès*: Léocadie.

LETÍCIA: nom d'origen llatí que prové del terme *laetitia*, -ae i significa "alegria, goig".

Alemanya: Lätitia, Lätitzia; *Anglès*: Letty, Lettice; *Castellà*: Leticia; *Català*: Letícia; *Francès*: Laetitia; *Italià*: Letizia.

Nomen Omen

LÍDIA: nom d'origen grec que prové del mot *Λυδία, ας* i significa “aquella que procedeix de Lídia” (regió d'Àsia Menor).

Anglès: Lydia; *Castellà:* Lidia; *Català:* Lídia; *Francès:* Lydie; *Italià:* Lidia.

LILIAN, LILIANA: nom d'origen llatí que prové del mot *lilium,-i* i significa “lliri”.

Lilium és un gènere amb vora un centenar d'espècies dintre la família de les liliàcies. Pertanyen al grup de plantes que s'anomenen “lliris” o “marcòlics”. Són nadius de les regions temperades de l'hemisferi nord. S'estenen per gairebé tot Europa, des del nord fins a la costa del Mediterrani, la major part d'Àsia i el Japó, al sud de les muntanyes Nilgiri a l'Índia, i al sud de les Filipines

Il·lustració 21: *Lilium pyrenaicum* (2009)

Castellà: Liliana; *Català:* Liliana.

LINA, LINO: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *linus, -a, -um* i significa “lli”.

La mitologia grega conta que era el fill d'Apol·lo, déu de la profecia i l'endevinació, i se'l reconeixia com la personificació dels himnes funeraris mitjançant la repetició de la paraula “Ailinson”.

Castellà: Lino,Lina; *Català:* Lino, Lina.

LIVIU: nom d'origen llatí que prové del mot *livor-, -oris* i significa “enveja”.

Castellà: Liviu; *Català:* Liviu.

LLEÓ: nom d'origen llatí que prové del terme *leo, -onis* que significa “lleó”.

Castellà: León; *Català:* Lleó.

LLEONARD: nom d'origen germànic però que inclou una arrel llatina *leo, -onis* que juntament amb el vocable *hard* germànic significa “aquell que té la força d'un lleó”.

Nomen Omen

Leonardo da Vinci (1452-1519) fou un artista florentí amb un esperit universal. A la vegada també era científic, enginyer, inventor, anatomista, pintor, escultor, arquitecte, urbanista, naturalista, músic, poeta, filòsof i escriptor. És conegut per la

seva gran obra: *La Gioconda* (1517). La creació de *l'Home de Vitruvi* (1492), també una de les seves obres més destacades, ha estat un clàssic universal que s'ha aplicat en molts espais de la ciència.

Castellà: Leonardo; *Català*: Lleonard.

LLUC, LUCIANO, LLUM, LUCIA: nom d'origen llatí que prové del substantiu *lux, lucis* que significa "aquell que és lluminós".

Alemanya: Lukas; *Anglès*: Luke; *Basc*: Luka, Luk ; *Castellà*: Lucas; *Català*: Lluc; *Francès*: Luc; *Italià*: Luca.

LORETO: nom d'origen llatí que prové del substantiu *laurentum, -i* que significa "lloc poblat de llorers".

LUCRÈCIA: nom d'origen llatí que prové del verb *lucror* i significa "guanyar".

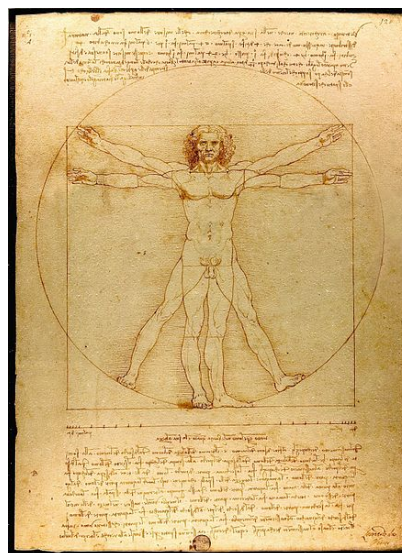
Lucrècia Bòrgia (1480-1519) fou una donzella provinent de la dinastia valenciana dels Borja que va esdevenir duquesa consort del Ducat de Mòdena i Ferrara. Lucrècia es convertí, a mans del seu pare, en una peça del seu joc polític a Itàlia, i a la qual facultà per exercir càrrecs administratius, com el de governadora de Spoleto. Lucrècia apareixia sovint al costat del seu pare en cerimònies públiques i, cosa que escandalitzava el mestre de cerimònies i dietarista Burckard, en la seva absència residia a les habitacions pontifícies i se li permetia obrir-li la correspondència i convocar els cardenals en cas de necessitat.

Alemanya: Lukretia; *Anglès*: Lucretia; *Basc*: Lukertze; *Castellà*: Lucrecia; *Català*: Lucrècia; *Francès*: Lucrèce; *Italià*: Lucrezia.

M

MARC: nom d'origen llatí que prové del nom *Marcus*, associat al déu Mart (vegeu Martí). Altres expliquen que té un origen germànic derivant de la paraula *martillo* que significa “viril”.

Marc Vitruvi Pol·lió (75-10aC) fou un arquitecte, escriptor i enginyer romà del segle I aC. És l'autor del tractat sobre arquitectura més antic que es conserva i l'únic de l'antiguitat clàssica, *De Architectura Libri X*, en 10 llibres. L'obra tracta sobre canons, materials, tècniques decoratives, construcció, tipus d'edificis, hidràulica, mecànica i gnomònica. Pretenia servir de referència a

Il·lustració 23: *Home de Vitruvi* per Leonardo da Vinci (1490)

l'emperador per jutjar els diversos edificis erigits i els que pogués erigir en el futur.

L'*home de Vitruvi* de Leonardo da Vinci es tracta d'un estudi de les proporcions del cos humà, realitzat a partir dels textos d'arquitectura de Vitruvi i representa l'home com a centre de l'univers, ja que el cos de l'home queda inscrit dins d'una circumferència que pot semblar, metafòricament, el món.

Alemanya: Markus, Marco; *Anglès:* Mark, Marcus; *Castellà:* Marcos; *Català:* Marc; *Francès:* Marc; *Gallec:* Marc; *Italià:* Marco.

MARAGDA: nom d'origen llatí que prové del terme *smaragdus,-i* i significa “maragda”.

Castellà: Esmeralda; *Català:* Maragda; *Francès:* Émeraude; *Italià:* Smeralda, Esmeralda.

MARCEL, MARCELA: nom d'origen llatí que prové del mot *marcellus,-i* i significa “martell”. És el diminutiu de Marc, relatiu al déu Mart, vegeu Martí.

Nomen Omen

Alemanya: Marcellus; *Anglès*: Marsellus; *Basc*: Markel; *Castellà*: Marcelo; *Català*: Marcel; *Francès*: Marcel; *Italià*: Marcello.

MARGARIDA: nom d'origen llatí que prové del terme *margarita*, -ae i significa "perla".

Alemanya: Margarethe; *Anglès*: Margaret, Margery, Marjorie; *Basc*: Margarite; *Castellà*: Margarita; *Català*: Margarida; *Francès*: Margaritte, Margerie; *Gallec*: Margarida; *Italià*: Marguerita.

MAR: nom d'origen llatí que prové del substantiu *mare*, -is i significa "mar".

Castellà: Mar; *Català*: Mar.

MARINA: nom d'origen llatí que prové del substantiu *mare*, -is i el sufix derivatiu *inus*, -a, -um que significa "aquella que ve del mar".

Castellà: Marina; *Català*: Marina.

MARTÍ, MARTINA: nom d'origen llatí que prové del nom *Mars*, *Martis*, referent al déu Mart o Ares.

Ares, fill de Zeus i Hera, fou el déu grec de la guerra representat amb cuirassa, casc, llança i espasa. Va tenir nombroses aventures amb Afrodita de les qual es creu que va néixer el déu de l'amor Cupido.

Alemanya: Martin; *Anglès*: Martin; *Basc*: Martiñ; *Castellà*: Martín; *Català*: Martí; *Francès*: Martin; *Italià*: Martino.

MAURICI, MAURO: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *maurus*, -a, -um i significa "maure, africà".

Alemanya: Moritz; *Anglès*: Maurice; *Castellà*: Mauricio; *Català*: Maurici; *Francès*: Maurice; *Italià*: Maurizio.

MAX, MÀXIM, MAXIMIÀ: nom d'origen llatí que prové del superlatiu de *magnus*, -a, -um, que és *maximus*, i que significa "el més gran".

Castellà: Máximo; *Català*: Màxim; *Francès*: Maxime; *Italià*: Massimo.

Nomen Omen

MELISSA: nom d'origen grec que prové del mot *μελισσα, ης* i significa “abella, mel”.

Alemanya: Melissa, Melitta; *Anglès:* Melissa, Milicent, Melinda; *Castellà:* Melisa; *Català:* Melissa; *Francès:* Mélissa, Mélisande, Melina; *Italià:* Melitina, Melina, Melissa.

MODEST: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *modestus, -a, -um* i significa “aquell que és moderat”.

Anglès: Modest; *Castellà:* Modesto; *Català:* Modest; *Francès:* Modeste; *Italià:* Modesto.

MÒNICA: nom d'origen que prové de l'adjectiu *μονος, η, ον* i significa “única, solitària”, “aquella que gaudeix en solitari”.

Anglès: Monica; *Castellà:* Mónica; *Català:* Mònica; *Francès:* Monique.

N

NARCÍS: nom d'origen grec que prové del terme *ναρκισσος, ον* i significa “aquell que està endormiscat”.

A la mitologia grega Narcís, fill del riu Cefís, de la Beòcia, i de la nimfa Liríope, fou un jove molt atractiu que sempre estava rodejat de moltes noies que s'enamoraven d'ell però a les quals

Il·lustració 24: *Eco i Narcís*. John William Waterhouse. 1903

rebutjava. Entre aquestes es trobava la nimfa Eco a la qual Hera l'havia castigat retirant-li la parla i fent-li repetir les últimes paraules del que deia. Narcís no va fer cas a la nimfa i aquesta es va anar consumint i reduint a una veu. Finalment Narcís va ser castigat davant tanta crueltat quan una nimfa

Nomen Omen

també rebutjada va demanar a Nèmesis (deessa del càstig pels actes malvats) que hi fes alguna cosa. Aquesta va condemnar Narcís a la contemplació de la seva bellesa reflectida en un estany del mont Helicó fent que cada cop que és mirés s'enamorés profundament del seu reflex. Al llarg del temps es va anar consumir i al morir es va convertir en la flor del narcís.

Anglès: Narcissus; *Castellà:* Narciso; *Català:* Narcís; *Francès:* Narcisse; *Italià:* Narciso.

NATÀLIA: nom d'origen llatí que prové del mot *natalis,-e* i significa “ dia del naixement”.

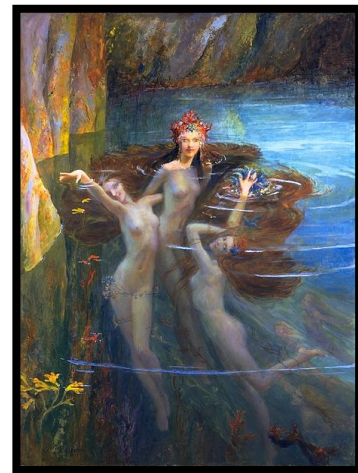
Anglès: Natalie, Natalia; *Castellà:* Natalia; *Català:* Natàlia; *Francès:* Natalie, Nathalie; *Italià:* Natalia.

NATIVITAT: nom d'origen llatí que prové del substantiu *nativitas,-atis* i significa “naixement”. Té alguna variant coneguda com Nati o Nadal.

Castellà: Natividad; *Català:* Nativitat; *Francès:* Noël; *Italià:* Natale.

NEREA, NEREO, NEREIDA: nom d'origen grec que prové del verb *νέω* i significa “nedar”.

Les nereides eren les cinquanta filles de Nereo ,déu del mar, i Doris ,filla d'Oceà, considerades nimfes del mar. Vivien al fons del mar al tron del seu pare, tot i que, de vegades sortien a la superfície a ajudar els mariners. Simbolitzaven tot allò que hi ha preciós al mar i cantaven amb veu dolça i harmoniosa. Estaven representades com a noies molt belles que tenien cap de dona,cames de peix i coronades amb remes de corall i amb un trident com el de Posidó. Les més conegudes són Tetis, muller de Peleo i mare d'Aquil·les, Galatea i Amfitrite, dona de Posidó.

Il·lustració 25: *Les Nereides*, Gaston Bussière (1902)

Castellà: Nerea; *Català:* Nerea.

Nomen Omen

NÉSTOR: nom d'origen grec que prové del nom *Νεστωρ, ορος* i significa “aquell que és recordat”.

Anglès: Nestos; *Basc:* Nextor; *Castellà:* Néstor; *Català:* Néstor; *Francès:* Nestor; *Italià:* Nestore.

En la mitologia grega Néstor era el fill de Neleo i Cloris. Es va convertir en el rei de Pilos després que Hèrcules matés el seu pare i tots els seus germans. La seva esposa va ser Eurídice i entre els seus fills destaquen Perseu, Pisístrat, Trasimedes, Pisídice, Policaste, Estrático, Areto, Equefró i Antíloc. En algunes versions, Néstor va ser un argonauta, va lluitar contra els centaures i va participar en la caça del senglar de Calidó. Ell i els seus fills Antíloc i Trasimedes van lluitar al costat dels aqueus a la Guerra de Troia que va seguir al rapt de Helena. Encara que per la seva avançada edat no podia lluitar (ja havia viscut tres generacions), era molt útil a l'àgora i donava consells als més il·lustres per tal d'assegurar el triomf de la causa grega. També en assumptes interns la seva opinió tenia molt de valor, sent desobeït solament una vegada pel rei micènic Agamèmnon (el qual es va deixar portar per la seva ira contra Aquil·les i li va prendre a Briseida). Tot i així, Agamèmnon va acabar reconeixent el seu error a causa de la vergonyosa pèrdua que el seu exèrcit estava patint davant dels troians. Per ser l'únic guerrer aqueu que s'havia portat amb total justícia durant el lloc d'Ilió, el suprem déu Zeus li va concedir un retorn relativament sense complicacions, i ja a la seva pàtria va viure tranquil·lament i sense problemes en companyia de la seva esposa i dels seus fills. Estant ja amb la seva pàtria va donar allotjament a Telèmac, fill d'Odisseu, i l'informà sobre els primers incidents del retorn dels aqueus. Tot i que no pot donar notícies certes sobre Ulisses, li facilita cavalls per anar a Esparta a trobar-se amb Menelau, i li dona al seu propi fill Pisístrat perquè dormi al seu costat i sigui el seu company de viatge.

NEUS: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *niveus,-a,-um* i significa “nevat”.

Basc: Edurne; *Castellà:* Nieves; *Català:* Neus; *Francès:* Marie-Neige; *Gallec:* Neves; *Italià:* Maria della Neve.

Nomen Omen

NICANOR: nom d'origen grec que prové dels substantius *νικη,ης* i *ανηρ,ανδρος* i significa “vencedor d'homes”.

Basc: Nikanor; *Castellà*: Nicanor; *Català*: Nicanor; *Francès*: Nicanor; *Gallec*: Nicanor; *Italià*: Nicanore.

NICOLAU: nom d'origen grec que prové del substantiu *νίκη, ης* i significa “victòria”. D'aquí prové el diminutiu alemany Klaus.

Alemanya: Nikolas, Niklas; *Anglès*: Nicholas (Nick); *Basc*: Nikolas; *Castellà*: Nicolás; *Català*: Nicolau; *Francès*: Nicolas; *Gallec*: Nicolau; *Italià*: Nicola.

NIL: nom d'origen grec que prové del nom *Νειλος,ου* i significa “el riu Nil”.

Castellà: Nilo; *Català*: Nil.

O

OCTAVI: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *octavus,-a,-um* i significa “el vuitè”.

Alemanya: Oktavius; *Anglès*: Octavius; *Basc*: Octabi; *Castellà*: Octavio; *Català*: Octavi; *Francès*: Octava; *Italià*: Ottavio.

ODINA: nom d'origen grec que prové del mot *ὠδίνε, ινος* i significa “dolor de part”.

Castellà: Odina; *Català*: Odina.

OFÈLIA: nom d'origen grec que prové del substantiu *ὄφελος,ου* i significa “ajuda, utilitat”.

Anglès: Ophelia; *Castellà*: Ofelia; *Català*: Ofèlia; *Francès*: Ophélie; *Italià*: Ofelia.

OLÍVIA: nom d'origen llatí que prové del terme *oliva,-ae* i significa “fruit de l'olivera”.

Castellà: Olivia; *Català*: Olívia.

P

PALOMA: nom d'origen llatí que prové del nom *palumbes,-is* i significa “au salvatge”.

Anglès: Colum, Colm; *Català*: Coloma; *Francès*: Columba; *Italià*: Columba.

PAMELA: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *παμ-μέλας,παμ-μέλαινα,παμ-μέλαν* i significa “totalment negre”.

Castellà: Pamela; *Català*: Pamela.

PASSIÓ: nom d'origen llatí (*passio,-onis*) que significa “patiment”.

Castellà: Pasi3n; *Català*: Passi3.

PASQUAL: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *paschalis,-e* i significa “aquell que nasqué en festes de Pasqua”.

Alemanya: Paskal; *Anglès*: Pascal; *Basc*: Bazkoare; *Castellà*: Pascual; *Català*: Pasqual; *Francès*: Pascal; *Gallec*: Pascoal; *Italià*: Pasquale.

PATRICI, PATRÍCIA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *patricius, -a,-um* i significa “aquell que és noble”. A la vegada prové de *pater, -tris* (pare) que des de l'Antiga Roma fins el segle II a.C era la classe social privilegiada composta per les famílies descendents dels ciutadans romans originals, distingides per la seva peculiar vestimenta i pel fet de tenir privilegis.

Alemanya: Patricius, Patrick; *Anglès*: Patrick; *Basc*: Patirki; *Castellà*: Patricio; *Català*: Patrici,Patrícia; *Francès*: Patrice; *Italià*: Patixio.

PAU, PAULA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *paul[us,-a,-um]* i significa “aquell que és petit i dèbil. També fou el nom de la *gens* (família) romana *Aemilia*.

Alemanya: Paul; *Anglès*: Paul; *Basc*: Paul; *Castellà*: Pablo,Paola; *Català*: Pau, Pol,Paula; *Francès*: Paul; *Gallec*: Paulo, Paula; *Italià*: Paolo.

Nomen Omen

PERE: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *petreus, -a, -um* i significa “ferm com una pedra o roca”.

Alemanys: Peter; *Anglès:* Peter, Pete; *Basc:* Pello, Kepa; *Castellà:* Pedro; *Català:* Pere; *Francès:* Pierre; *Italià:* Pietro.

PERFECTE: nom d'origen llatí del participi del verb *perficio*, que és *perfectus*, i significa “el perfecte, l'acabat”.

Castellà: Perfecto; *Català:* Perfecte.

PIETAT: nom d'origen llatí que prové del terme *pietas, -atis* i significa “aquella que és piadosa”.

Castellà: Piedad; *Català:* Pietat.

PILAR: nom d'origen llatí que prové del mot *pila, -ae* i significa “aquella que és el suport per als seus”.

Basc: Arroin, Zedarri; *Castellà:* Pilar; *Català:* Pilar; *Francès:* Pilar; *Gallec:* Pilar.

PLÀCID: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *placidus, -a, -um* i significa “tranquil, plàcid”.

Basc: Palgida; *Castellà:* Plácido; *Català:* Plàcid; *Francès:* Placide; *Italià:* Placido.

PRÀXEDES: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *πρᾶξις, εως* i significa “activa, treballadora”.

Castellà: Práxedes; *Català:* Pràxedes.

PRESENTACIÓ: nom d'origen llatí que prové del participi del verb *praesum*, és a dir, *praesens, -ntis* i significa “present, en persona”.

Castellà: Presentación; *Català:* Presentació.

PRIMITIU, PRIMITIVA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *primus, -a, -um* i significa “el primer”.

Castellà: Primitivo; *Català:* Primitiu.

Nomen Omen

PRÒSPER: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *prosperus,-a,-um* i significa “pròsper, feliç”.

Castellà: Próspero; *Català:* Pròsper.

PROVIDÈNCIA: nom d'origen llatí que prové del mot *providentia,-ae* i significa “cautelosa”.

Castellà: Providencia; *Català:* Providència.

PRUDENCI, PRUDÈNCIA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *prudens,-ntis* i significa “prudent”.

Alemanys: Prudenz; *Anglès:* Prudence; *Basc:* Purdentzi; *Castellà:* Prudencio, Prudencia; *Català:* Prudenci, Prudència; *Francès:* Prudence; *Italià:* Prudenzio.

PURIFICACIÓ: nom d'origen llatí que prové del verb *purifico* que significa “aquella que té puresa”. D'aquí prové el diminutiu Pura.

Castellà: Purificación; *Català:* Purificació.

R

REGINA: nom d'origen llatí que prové del substantiu *regina,-ae* i significa “reina”.

Basc: Erregiña; *Castellà:* Regina; *Català:* Regina; *Francès:* Régine; *Italià:* Regina.

REMEI: nom d'origen llatí que prové del terme *remedium,-ii* que significa “medicina, remei”.

Basc: Osane; *Castellà:* Remedios; *Català:* Remei; *Francès:* Remède; *Italià:* Maria Remedio.

RENAT: nom d'origen llatí que prové del verb *renascor* i significa “renascut”.

René Descartes (1596-1650) fou un filòsof, matemàtic i físic francès, considerat com el pare de la geometria analítica i de la filosofia moderna, així com un dels noms més destacats de la revolució científica. Algunes cites

Nomen Omen

importants d'aquest personatge foren: *penso, després existeixo, no és suficient amb tenir bon caràcter; el principal és aplicar-lo bé*, entre d'altres.

Alemanys: Renatus; *Anglès*: Rene; *Castellà*: Renato; *Català*: Renat; *Francès*: René; *Italià*: Renato.

RESURRECCIÓ: nom d'origen llatí que prové del substantiu *resurrectio, -onis* i significa "resurrecció".

Castellà: Resurrección; *Català*: Resurrecció.

RITA: Vegeu Margarida.

ROCIO: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *roscidus, -a, -um* i significa "humit o fresc de rosada".

Castellà: Rocío; *Català*: Rocio.

ROMÀ, ROMINA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *romanus, -a, -um* i significa "aquell que procedeix de Roma".

Anglès: Roman; *Basc*: Erroman; *Castellà*: Román, Romano; *Català*: Romà; *Francès*: Romain; *Italià*: Romano.

RÒMUL: nom d'origen llatí que prové del nom *Romulus, -i* i alhora del grec *ῥώμη,ης* que significa "força".

Segons la mitologia Ròmul juntament amb el seu germà bessó Rem, fills de Rea Sílvia i el déu Mart, foren els fundadors de Roma l'any 753 a.C. El seu avi Numitor, pare de Rea Sílvia, fou desterrat del regne d'Alba Longa pel seu germà Amuli. Aquest al saber que estava la filla de Numitor estava embarassa, com que no volia que tingués cap nét ni cap hereu, va ordenar els seus

II-Iustració 26: Ròmul i Rem. Peter Paul Rubens (1615-1616)

criats que matessin els nens. Però ells en comptes d'això els van posar un bressol en una post i els van llançar al riu Tíber. Els nens van ser trobats per

Nomen Omen

una lloba i un picot que van ajudar-los. Poc després un pastor del rei, Fàustul, se'ls va endur a casa i juntament amb la seva dona Aca Larència es van fer càrrec dels nois i els van convertir en uns joves bandits locals. Però un dia el seu grup va caure en una emboscada i van capturar Rem. Aquest va ser interrogat per Numitor que després de fer-li unes quantes preguntes va adonar-se que es trobava davant els seus néts perduts. Al cap de poc temps aquest va ser substituït al tron pels bessons que van organitzar una rebel·lió contra Amuli i van matar el seu oncle avi.

Ròmul i Rem que no estaven satisfets amb el seu poder i van decidir fundar una ciutat pròpia a la vora del Tíber just on ells havien estat abandonats. Després d'això, però, van sorgir disputes per qui havia de fer-se càrrec de les operacions de construcció. Així que van decidir resoldre-ho mitjançant els auguris que proporcionaven els ocells. Ròmul al turó Palatí va veure dotze voltors, mentre que Rem sols n'havia vist tres des de l'Aventí. Ròmul va traçar les muralles de la ciutat al turó Palatí i Rem enfurismat va insultar el seu germà saltant per sobre de la muralla incompleta i preguntant-li com podia protegir una ciutat tan dèbil. Amb això, Ròmul va agafar una pala i va matar d'un cop Rem. Tot seguit declarà: "morí així l'enemic que travessi les meves muralles".

Castellà: Rómulo; *Català:* Ròmul.

ROSA: nom d'origen llatí que prové del substantiu *rosa,-ae* i significa "rosa". D'aquí també prové Rosalia (que eren unes festes celebrades a Roma on es tiraven roses sobre la tomba dels difunts), Roser, Rosaura i Rosita.

*Alemanya:*Rosa; *Anglès:*Rose; *Basc:* Arroxa, Errose; *Castellà:* Rosa; *Català:* Rosa; *Francès:* Rose; *Italià:* Rosa, Rosina, Rosetta.

RUBÍ: nom d'origen llatí que prové del mot *rubor,-oris* i significa "pedra preciosa roja".

Castellà: Rubí; *Català:* Rubí.

S

SALVADOR, SALVADORA: nom d'origen llatí que prové del verb *salvo* juntament amb el sufix *-tor* que s'utilitza freqüentment per a la formació de substantius llatins que significa "aquell que salva".

Destaquem Salvador Dalí i Domènech (1904-1989) que fou un pintor, decorador i escriptor empordanès, més importants del surrealisme pictòric i narratiu. És conegut per quadres com *El gran masturbador* (1929), *La persistència de la memòria* (1931), *La temptació de Sant Antoni* (1946), entre d'altres. Segons Dalí: *El veritable pintor és aquell que és capaç de pintar escenes extraordinàries al mig d'un desert buit. El veritable pintor és aquell que és capaç de pintar pacientment una pera envoltat dels tumults de la història.*

Il·lustració 27: Salvador Dalí

Alemanya: Salvator; *Anglès:* Saviour; *Basc:* Xabat, Xalba, Gaizka; *Castellà:* Salvador; *Català:* Salvador; *Francès:* Sauveur; *Italià:* Salvatore.

SANTA: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *sanctus,-a,-um* i significa "el sagrat".

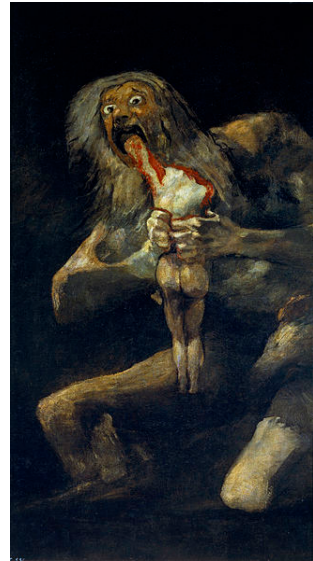
Castellà: Santa; *Català:* Santa.

SATURNÍ: nom d'origen llatí que prové del nom *Saturnus,-i* que significa "aquell que es troba saciat".

Saturn era l'equivalent al déu grec Cronos, fill de Gea, "la terra", i Urà, "el cel". Fou el més petit de tots els titans i el que es va enfrontar amb el seu pare, que per por a ells i perquè els odiava, cada cop que un tità naixia el tornava a endinsar dins Gea perquè no pogués sortir. Gea com que patia molt i estava apunt d'esclatar va fabricar una falç d'acer i va proposar als seus fills que s'alliberessin del seu pare. Cronos fou l'únic que li va fer cas i es va amagar prop del seu pare i quan el va veure arribar va tallar-li els genitals amb la falç i els va llançar al mar. De la sang caiguda van néixer les Fúries, deesses de la

Nomen Omen

venjança, i de l'escuma dels genitals, Afrodita, deessa de la bellesa. Amb això, Urà va perdre la força i el poder i Cronos es convertí en el nou sobirà de déus. Aquest es va casar amb la seva germana Rea amb qui va tenir sis déus amb forma antropomòrfica: Hèstia, Demèter, Hera, Hades, Posidó i Zeus. Assabentat de que un d'aquests fills li prendria el poder anava devorant-los a mesura que anaven naixen.

Il·lustració 28: *Saturn devorant el seu fill.* Goya.

Castellà: Saturnino; *Català:* Saturní; *Francès:* Saturnin, Sernin.

SEBASTIÀ: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *σεβαστός, ή, όν* i significa "respectable, venerable".

Anglès: Sebastian; *Basc:* Sebastan; *Castellà:* Sebatián; *Català:* Sebastià; *Francès:* Sébastien; *Gallec:* Sebastião, Bastián; *Italià:* Sebastiano, Bastiano.

SELENA: nom d'origen grec que prové del terme *σελήνη, ης* i significa "llum de la lluna".

Selene fou la deessa de la Lluna. Hesíode deia els seus pares eren Hiperiόν i Tia tot i que també es deia que podien ser Hèlios o Pal·lant i Eurifaessa. El seu mite més conegut està relacionat amb Endimió, a qui va fer que es quedés adormit per sempre.

SEVER, SEVERINO, SEVERIANO: nom d'origen llatí que prové de l'adjectiu *severus, -a, -um* i significa "sever, seriós".

Castellà: Severo; *Català:* Sever; *Francès:* Sevpere; *Italià:* Severo.

Nomen Omen

SIDÒNIA: nom d'origen llatí que prové del nom *Sidon*, *-onis* i significa “habitant de Sidó”.

Castellà: Sidonia; *Català:* Sidònia.

SÍLVIA, SILVIO, SILVERI: nom d'origen llatí que prové del substantiu *silva*, *-ae* que significa “bosc”. D'aquí també prové Silvana, Sylvania, Silveria, Silvina.

Anglès: Sylvie; *Basc:* Silbe; *Castellà:* Silvia; *Català:* Sílvia; *Francès:* Sylvie; *Italià:* Silvia.

SIMÓ: nom d'origen grec que prové de l'adjectiu *σιμος, ή, όν* i significa “encorbat cap amunt, deprimit, buit”.

Alemanya: Simon; *Anglès:* Simon, Sim; *Basc:* Ximun; *Castellà:* Simón; *Català:* Simó; *Francès:* Simon; *Italià:* Simone.

SOFIA: nom d'origen grec que prové del terme *σοφια, ας* que significa “saviesa, destresa”.

Alemanya: Sophie, Sophia; *Anglès:* Sophia; *Basc:* Sope; *Castellà:* Sofía; *Català:* Sofia; *Francès:* Sophie; *Italià:* Sophia.

SOLEDAT: nom d'origen llatí que prové del mot *solitud*, *-inis* que significa “solitud”.

Basc: Bakarne; *Castellà:* Soledad; *Català:* Soledat; *Gallec:* Soedade.

T

TALIA: nom d'origen grecollatí ja que procedeix de la forma llatina *Thalia*, *-ae* i del grec *θάλεια, ας* que significa “florir”.

Talía era la musa de la comèdia i de la poesia bucòlica. Era una divinitat de caràcter rural i se la representava com una jove somrient, d'aspecte eixerit i mirada burlesca, portant a les seves mans una màscara còmica

Il·lustració 29: *Talia*.
Jean-Marc Naltier
(1739)

Nomen Omen

i un gaiato de pastor, una corona d'hedra al cap com símbol d'immortalitat i calçada amb sandàlies.

Castellà: Talía; *Català*: Talia.

TEÒFIL: nom d'origen grec que prové del substantiu *θεος, ου* i el verb *φιλεω* i significa “aquell que estima els déus”.

Castellà: Teófilo; *Català*: Teòfil.

TERESA: nom d'etimologia incerta que, per una banda, es creu que ve del grec *θηρος, εος* que significa “estiu” o *θεριζω* que significa “recollir la collita”. D'altra banda, també es coneix que ve del llatí *tharasia* que significa “caçadora”.

També està relacionada amb la deessa de l'agricultura Ceres. Vegeu Dèmetre.

Com a personatge cèlebre tenim a la mare Teresa de Calcuta, nascuda amb el nom d'Agnès Gonxhe Bojaxhiu, fou una religiosa catòlica d'ètnia albanesa guardonada amb el Premi Nobel de la Pau l'any 1979.

Alemanya: Theresia, Therese; *Anglès*: Theresa; *Basc*: Trexa; *Castellà*: Teresa; *Català*: Teresa; *Francès*: Thérèse; *Gallec*: Tareixa; *Italià*: Teresa.

THAÍS: nom d'origen llatí que prové del substantiu *thais, thaidos* i significa “cortesana”.

Era una cèlebre cortesana d'Atenes que persuadia amb la seva sensualitat els homes per a que lluitessin per a ella a les batalles.

Castellà: Thaís; *Català*: Thaís.

TRINITARI , TRINITAT : nom d'origen llatí que prové del nom *Trinitas, -atis* i significa “trinitat”. És a dir, és aquell dogma que estableix que Déu és una sola substància que existeix simultàniament en tres persones diferents: el Pare (Déu Pare), el Fill (Déu Fill) i l'Esperit Sant.

Castellà: Trinitario; *Català*: Trinitari.

U

ÚRSULA: nom d'origen llatí que prové del substantiu *ursa*, *-ae* més el sufix diminutiu *ulus*, *-a*, *-um* i significa “osseta”.

Alemanya: Ursel, Ursula; *Anglès:* Ursula; *Basc:* Urtsule; *Castellà:* Úrsula; *Català:* Úrsula; *Francès:* Ursule; *Italià:* Orsola.

V

VALENTÍ, VALENTINA, VALERI, VALERIA, VALERIÀ: nom d'origen llatí que prové del participi del verb *valeo*, que és *valens*, *-ntis* i significa “aquell que és fort i robust”. També fou un gentilici romà.

Alemanya: Valentin, Valerian; *Anglès:* Valentine, Valerius; *Basc:* Balendin, Baleri, Valeren; *Castellà:* Valentin, Valerio, Valeriano; *Català:* Valentí, Valeri, Valerià; *Francès:* Valentin, Valère, Valérien; *Gallec:* Valentín, Valerio; *Italià:* Valentino, Valerio, Valeriano.

VERÒNIC, VERÒNICA: nom d'origen llatí que prové de *verus*, *-a*, *-um* que significa “veritable” més el *νικη, ης* del grec, per als romans significava “victòria veritable”.

Alemanya: Veronika; *Anglès:* Veronica; *Basc:* Beronike; *Castellà:* Verónica; *Català:* Verònica *Francès:* Véronique; *Italià:* Veronica.

VICENÇ, VICENT, VICENTA: nom d'origen llatí que prové del participi *vinco* que significa “el qui venç”.

Alemanya: Vincenz; *Anglès:* Vincent; *Basc:* Bingen, Bixintxo; *Castellà:* Vicente; *Català:* Vicenç, Vicent; *Francès:* Vincent; *Gallec:* Vincenzo; *Italià:* Vincenzo.

VÍCTOR, VICTÒRIA: nom d'origen llatí que prové de *victor*, *-oris* que significa “victoriós”.

D'aquí prové Victoriano, Victorino.

Nomen Omen

Caterina Albert i Paradís, coneguda pel seu nom de ploma Víctor Català, fou una escriptora catalana que participà en el moviment del modernisme i en fou autora d'una de les seves obres literàries cabdals, la novel·la *Solitud*, el 1905.

Alemanya: Viktor; *Anglès*: Victor, Victory; *Basc*: Bitor, Garaipen; *Castellà*: Victor, Victoria; *Català*: Víctor, Victòria; *Francès*: Victor, Victoire; *Italià*: Vittore, Vittorio, Vittoria.

VIOLA, VIOLETA: nom d'origen llatí que prové de *viola,-ae* que significa “aquella que és de color violeta”.

Castellà: Viola; *Català*: Viola.

VIRGINI, VIRGÍNIA: nom d'origen llatí que prové de *virgo,-inis* que significa “verge”.

Anglès: Virginia; *Castellà*: Virginia; *Català*: Virgini, Virgínia; *Francès*: Virgini; *Gallec*: Virkinia; *Italià*: Virginia.

Y

YANIRA: nom d'origen grec que prové de $\Delta\eta\iota\sigma\tau\epsilon\rho\alpha$, $\sigma\tau\epsilon\rho\alpha$ que significa “destructora d'homes”:

Deianira, princesa calidònia filla d'Eneu i d'Altea, era l'esposa d'Hèracles, el qual va haver de lluitar amb l'Aquelou per obtenir-la. D'aquest matrimoni van néixer Hil·los, Ctesip, Glenos, Ònites i Macària. Mentre anaven cap a Traquis fou raptada pel centaure Nessos, però Hèracles la va abatre amb una de les seues fletxes enverinades. Abans de morir, Nessos recomanà a Deianira que recollís la seua sang assegurant-li que se'n podia fer un filtre d'amor. Ella el cregué i se n'endugué

Il·lustració 30: *Rapte de Deianira*.
Guido Reni (1620-1621)

Nomen Omen

la túnica xopa. Més endavant, en sospitar que el seu marit l'abandonaria per Íole, li envià la túnica fatal, i quan li van dir que havia mort a conseqüència del verí que amarava aquella roba, desesperada, se suïcidà.

Castellà: Yanira; *Català:* Janira, Yanira.

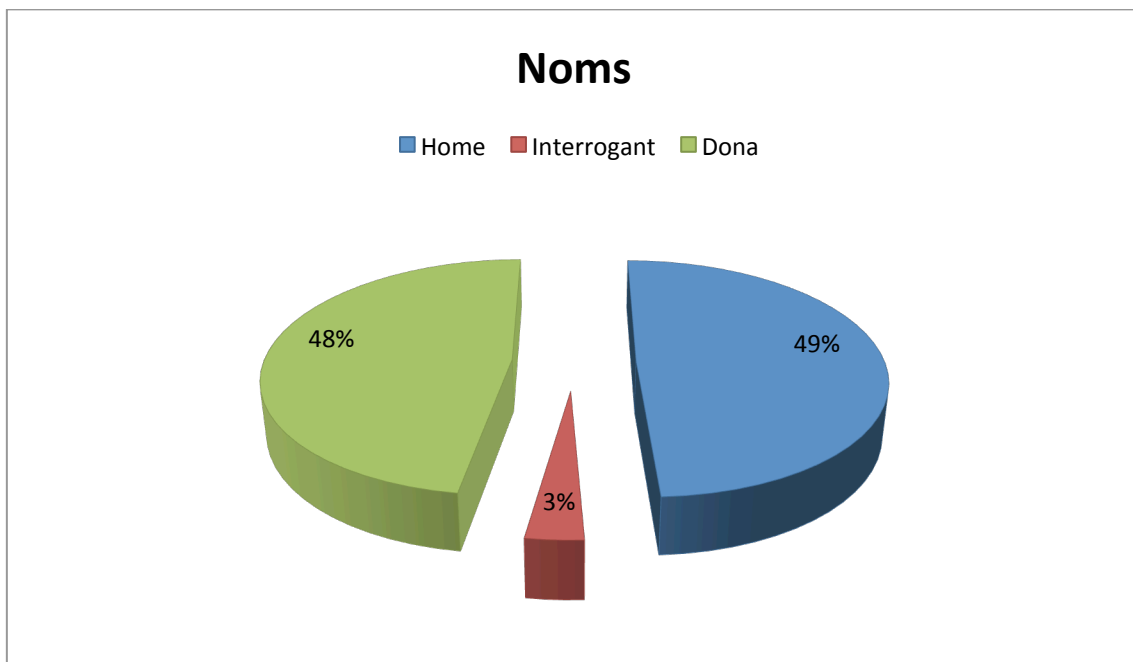
Z

ZOE: nom d'origen grec que prové de ζω \square ,ης que significa "plena de vida".

Castellà: Zoe; *Català:* Zoe.

3. Recull de noms de Deltebre

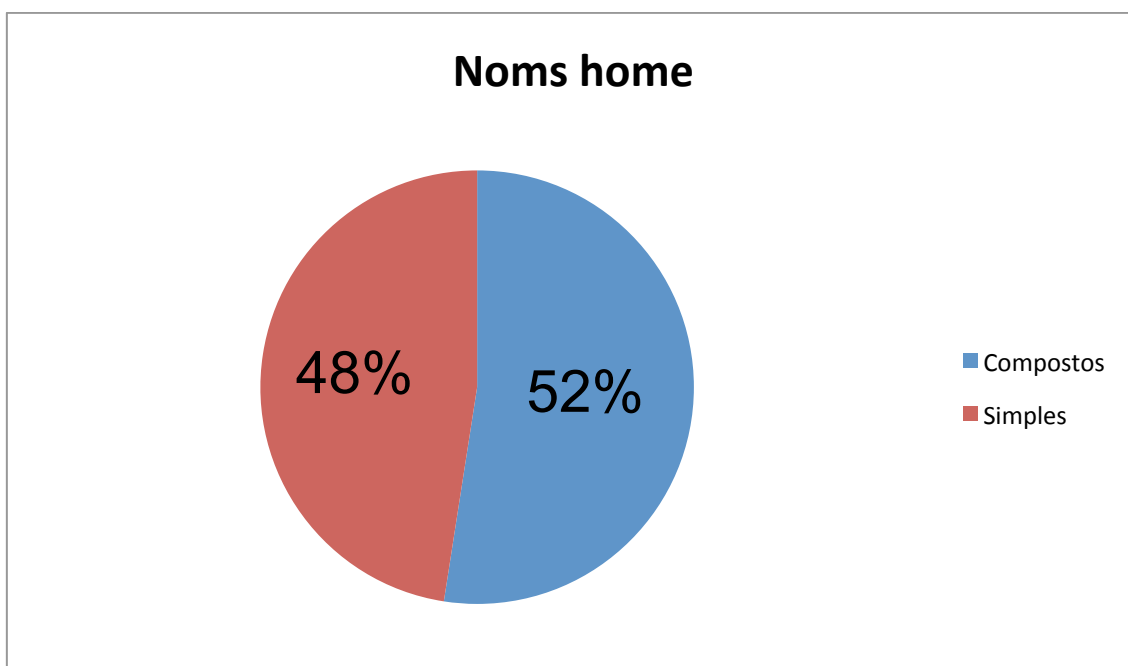
Aquest treball està basat en un total de 12339 persones censades al poble de Deltebre (Tarragona). Per introduir les dades he fet una divisió general: noms d'home (6077), noms de dona (5875) i noms d'origen incert ja que a causa de l'idioma no hi ha la certesa de que siguin d'home o de dona i, per tant, estan agrupats dintre del grup Interrogant (387).

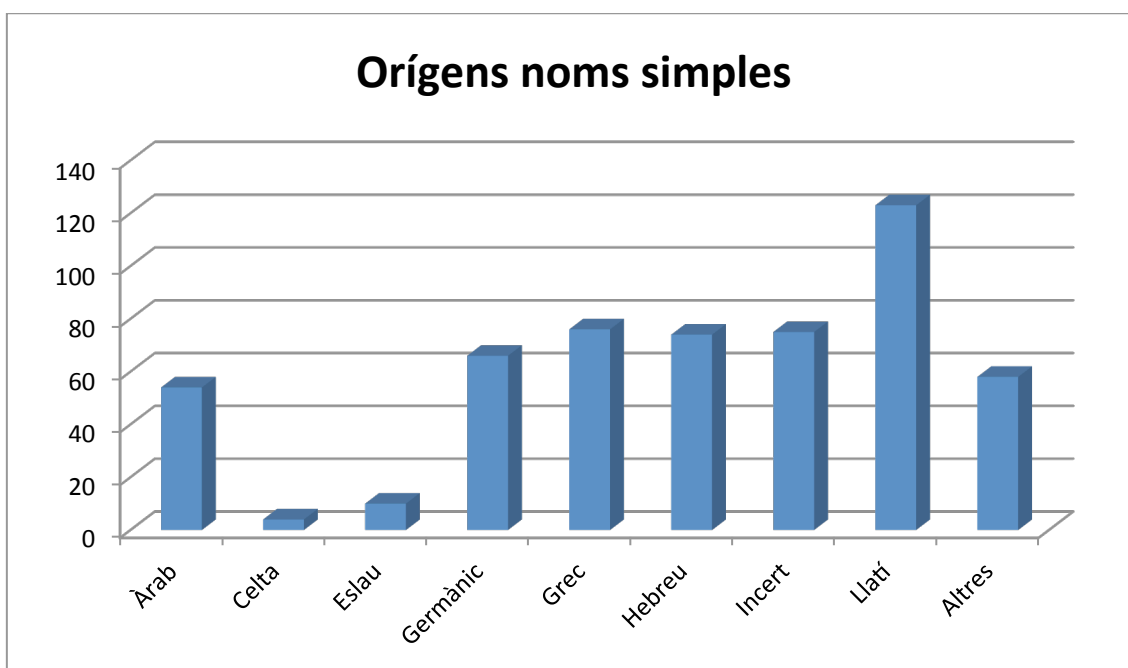
3.1 Noms d'home

En aquest apartat analitzarem els noms masculins: el seu nombre, els més utilitzats, l'origen que més hi abunda.

Nomen Omen

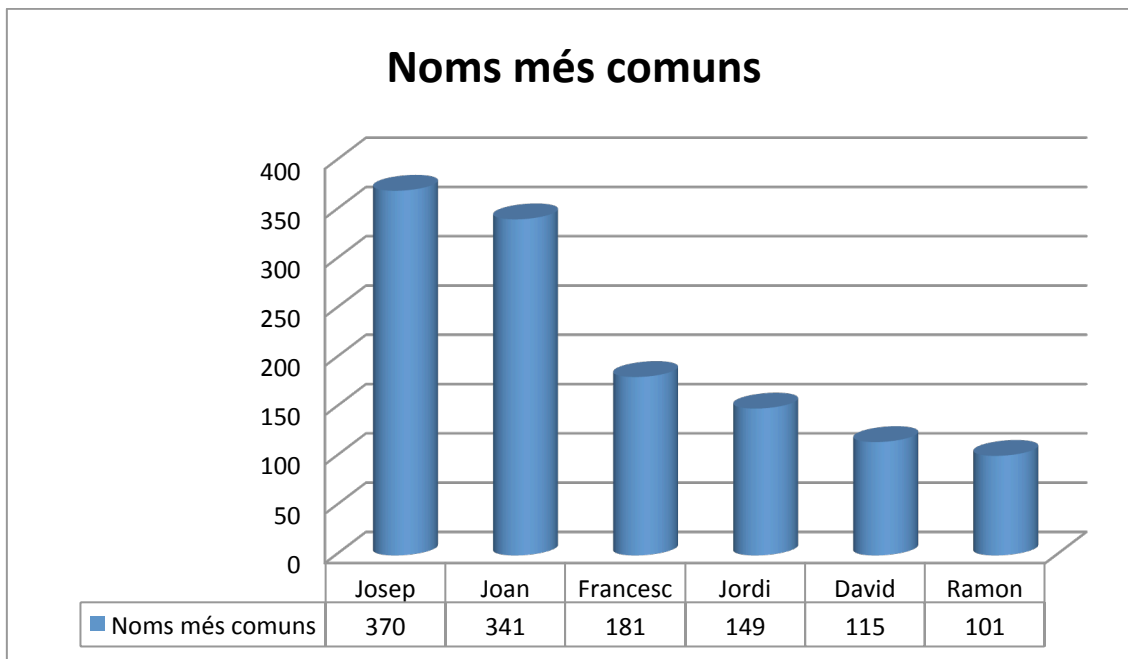
Primerament observarem un gràfic on apareixen el total de noms d'home. Hi ha 542 noms simples i 598 noms compostos. Juntament fan un total de 1140. Tot i així, també s'inclouen noms amb diferent idioma, manera d'escriure's, etc.

A continuació analitzarem només els noms simples i el seu origen. Podem observar com en aquesta gràfica de barres hi ha els orígens més comuns i les seves respectives dades. Veiem que el més destacat és l'origen llatí (123), per sota ,però al mateix nivell, trobem el grec (76) i l'hebreu (74), seguit del germànic (66), l'àrab (54), l'eslau (10) i el celta (4). Finalment hi ha una barra

Nomen Omen

on apareixen la resta els orígens amb menys freqüència a Deltebre (xinès, persa,lituà...) i també aquells que tenen un origen incert (75).

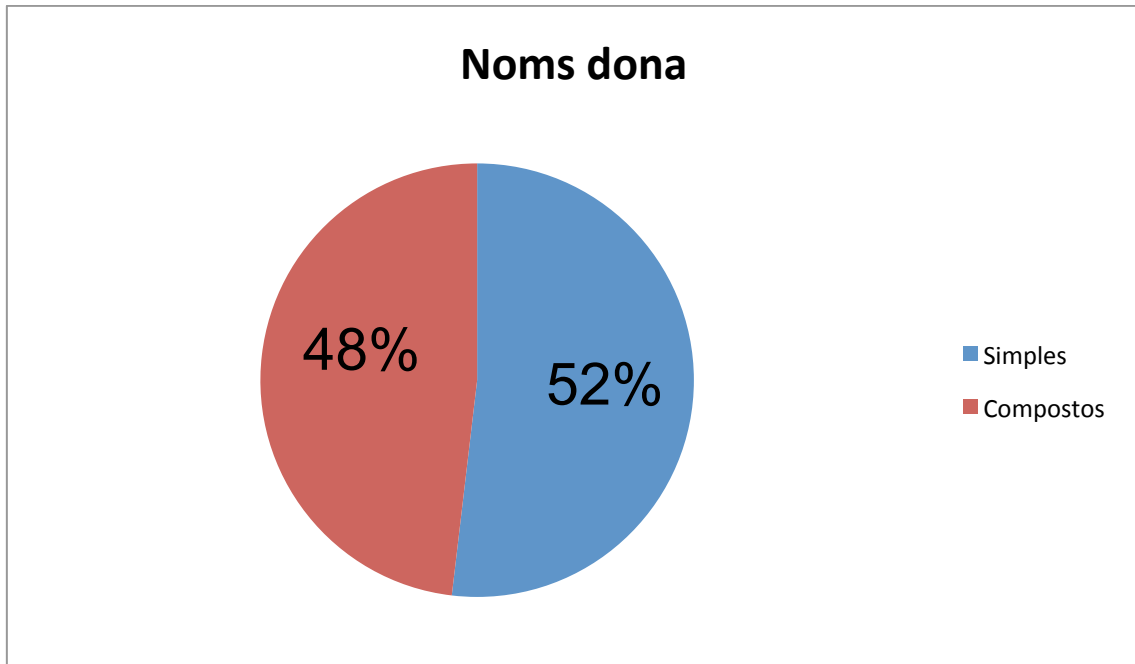

Finalment, he recopilat els sis noms d'home més posats del poble. Podem observar com Josep (370 persones) i Joan (341 persones), tot dos d'origen hebreu, juntament amb les seves variants (Joan Josep, Josep Joan...), són els que encapçalen la gràfica. Després tenim a Francesc (d'origen germànic) en tercer lloc amb 181 persones. Seguit de Jordi (d'origen llatí) amb 149 persones, el nom hebreu de David (115 persones) i finalment, Ramon (d'origen germànic) amb 101 persones.

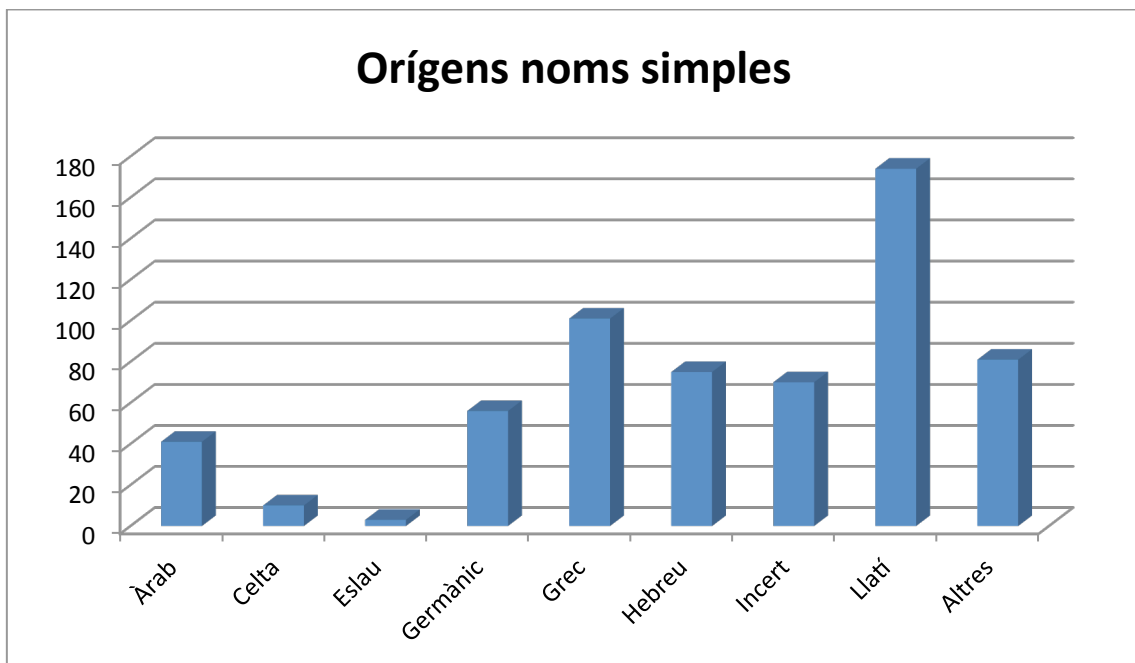
3.2 Noms de dona

En aquest apartat analitzarem els noms femenins: el seu nombre, els més utilitzats, l'origen que més hi abunda.

Nomen Omen

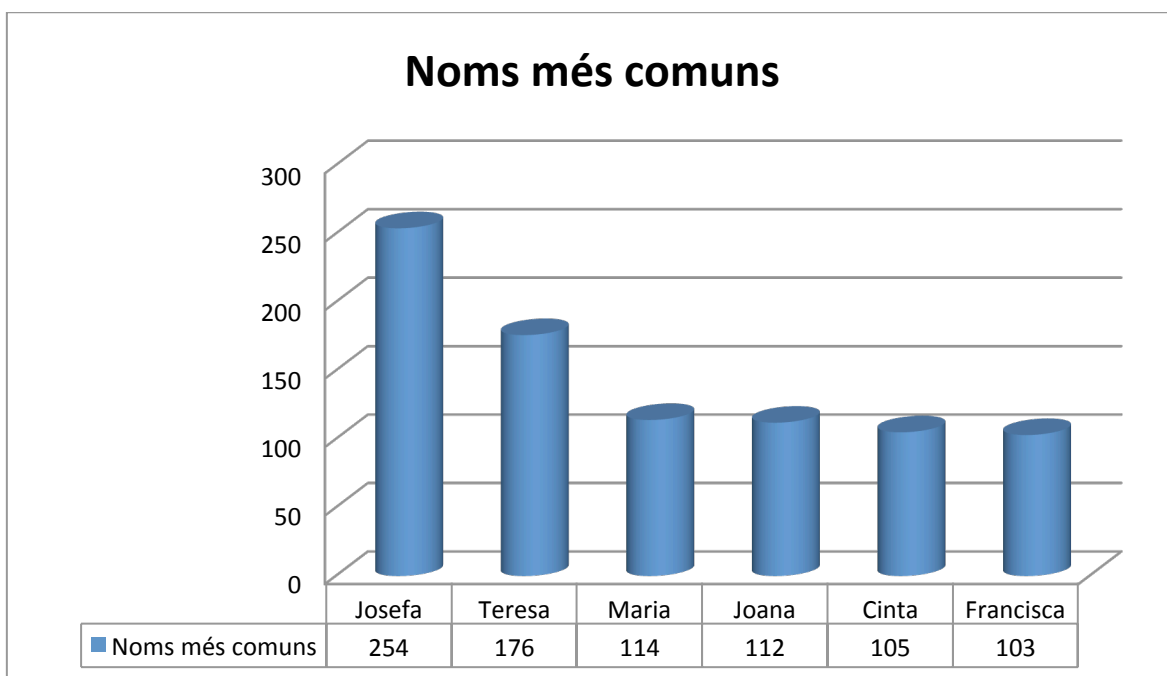

Primerament observarem un gràfic on apareixen el total de noms de dona que casualment coincideix amb el gràfic anterior de noms d'home. Hi ha 611 noms d'home simple i 567 noms d'home compost. Juntament fan un total de 1178. Tot i així, també s'inclouen noms amb diferent idioma, manera d'escriure's, etc.

Nomen Omen

Pel que fa als orígens dels noms simples de dona podem observar com en aquesta gràfica de barres els més comuns i les seves respectives dades. Veiem que el més destacat és l'origen llatí (174) amb una gran diferència respecte als altres. Per sota trobem el grec (101). A continuació l'hebreu (75) i el germànic (56) seguits amb menys grau de l'àrab (41), l'eslau (3) i el celta (10). Finalment hi ha una barra on apareixen la resta els orígens amb menys freqüència a Deltebre (xinès, persa, lituà...) i també aquells que tenen un origen incert (70).

Per acabar, aquí trobem els sis noms més utilitzats del poble. Josefa, d'origen hebreu, és el capdavanter amb un total de 254 persones. El segueix Teresa (d'origen grecollatí) amb 176 persones. Maria (amb 114 persones) i Joana (amb 112 persones) al darrere totes dues d'origen hebreu. Després Cinta (d'origen grec) amb 105 persones i, per acabar, Francisca (d'origen germànic) amb 103 persones.

4. Entrevistes

A continuació hi ha diferents entrevistes a persones d'uns 15 anys de diferència per veure que en pensen dels seus noms i si coneixen el seu origen i el seu significat.

4.1 Olga Colom Yurrita (13 anys)

Entrevista a Olga Colom Yurrita

Noia de 13 anys que actualment està cursant 2n d'ESO a l'Institut de Deltebre.

Quin és el teu nom?

Olga.

Quina és la teva data de naixement?

22 de febrer de 2000.

Saps el seu origen (grec, llatí, hebreu...)?

No

Saps el seu significat?

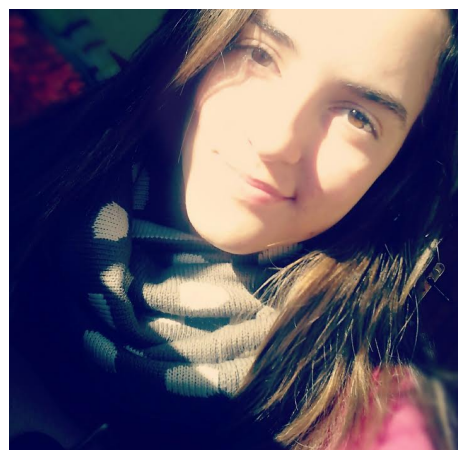
No

Per què te'l van posar?

Perquè el va escollir el meu germà.

T'agrada el teu nom?

Sí.

Il·lustració 31: Olga Colom Yurrita

4.2 Mònica Agramunt Lliberia (19 anys)

Entrevista a Mònica Agramunt Lliberia

Noia de 19 anys que actualment està estudiant el grau de Filologia Clàssica, a la facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona.

Nomen Omen

Quina és la teva data de naixement?

6 de setembre de 1994.

Quin és el teu nom?

Mònica.

Saps l'origen el teu nom (grec, llatí, hebreu...?)

Sí, del grec $\mu\upsilon\nu\omicron\varsigma$.

Saps el seu significat?

Única.

Per què te'l van posar?

No crec que pel significat, els agradava aquest nom, a la meva mare sobretot.

T'agrada el teu nom?

La veritat és que sí! no és un estrany, ni molt comú, però almenys està a les llaunes de coca-cola. (Riu)

Moltes gràcies.

4.3 Albert Samarra Garcia (30 anys)

Entrevista a Albert Samarra Garcia

Home de 30 anys que actualment és professor d'anglès a Aula 24, una acadèmia d'idiomes.

-Quina és la teva data de naixement?

16 de juny de 1983.

-Quin és el teu nom?

Albert.

Saps l'origen el teu nom (grec, llatí, hebreu...?)

Sí, el meu nom és d'origen germànic.

Saps el seu significat?

Il·lustració 32: Mònica Agramunt Lliberia.

Il·lustració 33: Albert Samarra Garcia.

Nomen Omen

Significa "persona noble"

Per què te'l van posar?

Em van posar aquest nom perquè el meu pare és deia igual.

T'agrada el teu nom?

Sí, m'agrada.

Moltes gràcies.

4.4 Mª Victòria Salvadó Blas (49 anys)

Entrevista a Mª Victòria Salvadó Blas

Dona de 49 anys que es dedica a l'àmbit de la gastronomia.

Quina és la teva data de naixement?

10 de març de 1964.

Quin és el teu nom?

Mª Victòria i al treball em diuen Vicki.

Saps el seu origen (grec, llatí, hebreu...)?

És d'origen llatí.

Saps el seu significat?

Significa "triomfadora".

Per què te'l van posar?

El meu nom té un poc d'anecdòtic, els pares no tenien un nom triat per a mi , bé al pare li agradava Esperança, però la mare va dir que no li agradava i a més tenien una veïna gran que es deia així. En fi, que va vindre a coneixem un oncle de la meva mare i els preguntà: "Com es diu esta xiqueta tan valenta que ha volgut sortir tan de pressa quasi sense esperar". I la mare va dir: "No ens

Il·lustració 34: Mª Victòria Salvadó Blas.

Nomen Omen

fiquem d'acord , estem fets un embolic!" Llavors ell va dir: "Hi ha un nom que sempre m'ha agradat molt i quasi no n'hi ha al poble, és Mª Victoria". La mare tota emocionada va dir: "Ai, tio! Què contenta em fa, m'agrada molt!" I així és com hem vaig quedar amb aquest nom. (Riu)

T'agrada el teu nom?

Bé ,és com tot... Al principi quan era menuda no en feia massa cas però després et vas fen gran i penses i preguntes per què t'han ficat este nom i t'ho expliquen. Va haver uns anys suposo que de inconformisme que dia que no m'agradava ,però ara ja en tants d'anys dient-m'ho crec que no està tant malament.

Moltes gràcies.

4.5 Leocadia Ferri Alegre (65 anys)

Entrevista a Leocadia Ferri Alegre

Mestressa de casa de 65 anys.

Quina és la teva data de naixement?

15 de desembre de 1948.

Quin és el teu nom?

Leocadia.

Saps el seu origen (grec, llatí, hebreu...)?

No ho sé.

Saps el seu significat?

No el sé.

Per què te'l van posar?

Perquè vaig tindre una tia que se va separar del seu marit i com que tenia molt de disgust i li va dir a son germà, és a dir, el meu pare,si li podien posar Leocadia a la seva filla. I ell per no veure malament la seva germana va dir-li que sí.

Il·lustració 35: Leocadia Ferri Alegre.

T'agrada el teu nom?

Justament fa uns mesos em va fer aquesta pregunta la meva tia i li vaig dir que no.

Moltes gràcies.

4.6 Ismael Curto Navarro (76 anys)

Home jubilat de 76 anys.

Quin és el teu nom?

Ismael.

Quina és la teva data de naixement?

4 d'octubre de 1937.

Saps el seu origen (grec, llatí, hebreu...)?

No ho sé.

Saps el seu significat?

Tampoc el sé.

Per què te'l van posar?

Perquè tenia un oncle que va morir a la Guerra Civil que es deia Ismael i la mare va decidir posar-me el mateix nom.

T'agrada el teu nom?

Claro que m'agrada!

Moltes gràcies.

Il·lustració 36: Ismael Curto Navarro.

CONCLUSIÓ

Els principis mai solen ser fàcils però després de fer diverses peticions a diferents entitats, recórrer a moltes persones i meditar com aconseguir el teu propòsit, acabes trobant la forma de fer allò que realment vols fer. Tot esforç té la seva recompensa i després de remenar i remenar sempre n'extreus alguna cosa.

Primerament, després d'haver estat investigant sobre aquest tema es pot afirmar i corroborar que les llengües clàssiques encara estan molt presents en el nostre dia a dia. Tot i així, moltes persones no en són conscients, ja sigui per l'edat, per la seva capacitat, per indiferència o també per ignorància. I això fa que no es tingui en compte aquesta essència de la cultura. Tot plegat fa que moltes històries sorprenents es quedin tancades dintre un llibre molt antic que per l'aparença no atreu el públic però que amaga un misteri sorprenent. És una llàstima que les persones no siguin conscients d'una història tant encisadora com és la mitologia clàssica.

En segon lloc, amb l'anàlisi de gairebé tots els noms d'un poble he pogut anar observant com cada nom és un món: amb diferents visions, maneres d'entendre'l, formes d'escriure'l o simplement de pronunciar. Això és a causa de la gran quantitat d'orígens i llengües que s'han combinat; entre aquestes destaquen les més abundants que són l'hebreu, el germànic, el llatí i el grec. Les primeres, pel gran ressò que tingueren en el passat i les dues darreres perquè en són l'evolució. Sense aquestes no seriem el que som.

En tercer i últim lloc ha quedat comprovat com la majoria de persones que he entrevistat desconeixen el significat del seu propi nom. Només algunes persones ho saben i moltes vegades per casualitat, perquè ho busquen per Internet o bé perquè forma part dels seus estudis o feina. Però molt poca gent ho sap per interès propi.

Nomen Omen

Després de fer aquest treball m'agradaria fer una proposta per a aquella gent que estigui interessada en aquest àmbit de l'onomàstica i els convidaria a que experimentin i vagin més enllà de les nostres llengües. Jo m'he centrat en els noms grecs i llatins però quan he buscat els orígens dels altres noms m'he adonat que m'he deixat noms meravellosos. Crec que seria una bona idea poder anar més enllà de la cultura clàssica i arribar a fer un diccionari amb els orígens de tots els noms. Es podria arribar a aprendre molt i sorprendria saber el significat de moltes paraules que ara per ara no els hi donem importància.

Tot i així, davant les meves comprovacions amb aquest treball hi deixo un llibre obert per a qualsevol consulta, recomanació, curiositat, incertesa... Qualsevol persona de qualsevol edat pot accedir-hi per la seva simplicitat i senzillesa. I recordeu: abans de posar un nom a qualsevol persona o animal, assabenteu-vos del seu significat. Us sorprendrà descobrir la bellesa que s'amaga darrere d'un enunciat tan petit, tan conegut però alhora tan desconegut per gairebé tothom.

WEBGRAFIA

- www.Euroresidentes.com [Data de consulta: 20 d'octubre 2013]
- <http://www.sanpablo.org.mx/snp/articulo.php?id=213> [Data de consulta: 7 octubre 2013]
- <http://blocs.xtec.cat/aracnefilaifila/2010/10/29/els-antroponims-al-nostre-institut/> [Data de consulta: 7 octubre 2013]
- <http://www.ampolla.org/esp/historia.asp> [Data de consulta: 14 d'octubre de 2013]
- <http://www.biografiasyvidas.com> [Data de consulta: 14 d'octubre de 2013]
- <http://www.edu365.cat/eso/muds/catala/lectures/negrets/escrit.htm> [Data de consulta:14 d'octubre de 2013]
- <http://lombradunsomni.blogspot.com.es/2011/05/antroponims-classics.html> [Data de consulta:16 d'octubre 2013]
- <http://ca.wikipedia.org/wiki> [Data de consulta:16 d'octubre 2013]
- http://www.sapiens.cat/ca/notices/2010/08/alexandre_el_gran_podria_haver_mort_intoxicat_363.php [Data de consulta:24 d'octubre 2013]
- http://www.joanmaragall.com/fronesis/2/bibliografies_i_entrevistes/alexandre/alexandre.html [Data de consulta:24 d'octubre 2013]
- <http://www.sanpablo.org.mx/snp/articulo.php?id=213> [Data de consulta:24 d'octubre 2013]
- http://www.genealogia.org.mx/index.php?option=com_content&task=view&id=10&Itemid=5 [Data de consulta:24 d'octubre de 2012]
- http://www.misabueso.com/nombres/nombre_ariadna.html [Data de consulta: 3 Novembre 2013]
- <http://www.educa2.madrid.org/web/educamadrid/principal/files/50634762-99ab-4012-8a2f-36333fa5a9ea/ELMITODEARIADNA.pdf> [Data de consulta:3 Novembre 2013]
- <http://dlc.iec.cat/results.asp> 25 novembre 2013 [Data de consulta:25 Novembre de 2013]
- <http://www.salvador-dali.org/dali/biografia.html> [Data de consulta:25 Novembre de 2013]
- <http://www.elalmanaque.com/> [Data de consulta: 25 de Novembre de 2013]
- <http://paginapaty.galeon.com/nombres.html> [Data de consulta:12 de Desembre de 2013]
- <http://www.significado-nombres.com/origen-nombres.html> [Data de consulta: 13 de desembre de 2013]

Nomen Omen

- <http://www.behindthename.com/> [Data de consulta: 13 de desembre de 2013]
- <http://www.elalmanaque.com/santoral/> [Data de consulta: 13 de desembre de 2013]
- <http://fradive.webs.ull.es/sem/hector.htm> [Data de consulta: 13 de desembre de 2012]
- <http://www.nombresysignificado.net/> [Data de consulta: 17 de desembre de 2013]
- <http://etimologias.dechile.net/> [Data de consulta: 17 de desembre de 2013]
- <http://www.onomastica.cat/ca/l/%E2%80%99antroponimia> [Data de consulta: 17 de desembre de 2013]
- <http://lema.rae.es/drae/> [Data de consulta: 20 de desembre de 2013]
- <http://olympia.over-blog.es/article-36540336.html> [Data de consulta: 20 de desembre de 2013]
- <http://mitologiaclassica.blogspot.com.es/2007/12/helena-de-troya-helena-de-troya-famosa.html> [Data de consulta: 20 de desembre de 2013]
- http://classicsalaromana.blogspot.com.es/2011_03_01_archive.html [Data de consulta: 20 de desembre de 2013]
- <http://www.elolimpo.com/personaje/arcas> [Data de consulta: 20 de desembre de 2013]
- <http://www.escriptors.cat/autors/verdagerj/> [Data de consulta: 20 de desembre de 2013]
- <http://www14.gencat.cat/lc/AppJava/index.html> [Data de consulta: 21 de desembre de 2013]
- <http://www.centpeus.cat/frases> [Data de consulta: 21 de desembre de 2013]

BIBLIOGRAFIA

- MAYER I OLIVÉ, Marc; dir. [et al] *Diccionari Il·lustrat Català-Llatí Llatí-Català*. Barcelona: Larousse,2001.
- GRANT, Michael i HAZEL, John. *Diccionari de Mitologia Clàssica*. Barcelona: Ed. Enciclopèdia Catalana,1997.
- PABÓN S. DE URBINA, José M. *Diccionari Manual Grec clàssic-Català*. Barcelona: Larousse,2001.
- BAS I VIDAL, Jordi. *Els noms propis catalans i la seva història*. Barcelona: Ed. De Vecchi, 1987.
- ALBERICH, Joan, ANDRÉ, Avel·lí, BLAY, Maite, BORRÀS, Joana i ROMERO, Carmen. *Diccionari Llatí-Català de noms propis*. Barcelona: Ed. Columna,1994.
- ALBERICH, Joan i ROS, Montserrat. *La transcripció dels noms propis Grecs i Llatins*. Barcelona: Ed. Enciclopèdia Catalana, 1993.
- GAFFIOT, F. *Dictionnaire Latin Français*. París: Hachette (1934)

ÍNDEX DE NOMS

Adoració	8
Adrià, Adriana	8
Àgata, Àgueda	8
Agnès	9
Agripina	9
Agustí, Agustina	9
Alba	9
Alexandre, Alexandra	10
Alícia	10
Amadeu	11
Amat, Aamada, Amanda	11
Ambròs, Ambrosi	11
Anaïs	12
Andreu, Andrea	12
Àngel, Àngela	12
Anicet	12
Antoni, Antònia	13
Araceli	13
Arcadi, Arcàdia	14
Argentina	14
Ariadna	15
Arseni	16
Àrtemis	16
Artur	16
Ascensió	18
Assumpció	18
August, Augusta	18
Aurea, Aureli, Aurèlia	18
Aurora	18
Balbina	19
Baptista	19
Bàrbara	19
Basili	19
Beatriu	19
Belina	20
Benet	20
Benvingut, Benvinguda	20
Blai	20
Calixt	20
Camèlia	21
Camil, Camil·la	21
Càndid, Càndida	21
Carina	22
Carme	22
Catalina, Caterina	22
Cecíli, Cecília	22
Celestí, Celestina	23
Cèlia	23
Cèsar	23
Cinta, Cintia	23
Clara	24
Claudi, Clàudia	24

Nomen Omen

Climent, Clementina	24
Coloma, Colòmbia	24
Concepció	24
Consol	25
Constantí, Constantina	25
Corall	25
Corina	25
Corneli, Cornèlia	25
Cosme, Cosmina	25
Cristian, Cristina	26
Cristòfor	26
Dafne	26
Dàmaris	27
Damià	27
Datiu, Dativa	27
Delfí, Delfina	28
Delia	28
Demetri	28
Denis, Denisa	28
Dídac	29
Digna	29
Dionís, Dionísia	29
Doina	30
Dolors	29
Domènec, Domínica	30
Doroteu, Dorotea	30
Eduard	30
Egle	30
Eladi	30
Elea	30
Elena	31
Eliodora	31
Elòdia	31
Emili, emília	32
Empar	32
Encarnació	32
Engràcia	32
Eros	32
Esperança	33
Esteve, Estefania	33
Estrella, Estel	33
Eugeni, Eugènia	34
Eulàlia	34
Èunice	34
Eusebi	34
Evangelina	34
Evarist	34
Exaltació	34
Fabiola	35
Facundo	35
Faust, Faustina	35
Felicitat	35
Felip	35
Fèlix	35
Fermí, Fermina	35
Fidel	36
Flor, Flora	36
Florentí, Florentina	36
Fulgenci	36
Gemma	36

Nomen Omen

Genís.....	37
Gina.....	37
Glòria.....	37
Gràcia.....	37
Gregori, Gregòria.....	37
Hèctor.....	37
Herènia.....	38
Heron.....	38
Hilari.....	38
Humilitat.....	39
Il·luminada.....	39
Iliana.....	39
Immaculada.....	39
Innocenci, Innocència.....	39
Irene.....	39
Irina.....	39
Iris.....	39
Isaura.....	40
Isidor.....	40
Isidre.....	41
Jacint, Jacinta.....	41
Jordi, Jordina.....	42
Juli, Júlia.....	42
Justí, Justa, Justina.....	43
Karen.....	43
Laia.....	43
Lara.....	43
Laura, Laureà, Llorenç.....	43
Leocadia, Leocadio.....	43
Letícia.....	43
Lídia.....	44
Lilian, Liliàna.....	44
Lina, Lno.....	44
Liviú.....	44
Lleó.....	44
Lleonard.....	45
Lluc, Luciano, Llum, Lucia.....	45
Loreto.....	45
Lucrècia.....	45
Mar.....	47
Maragda.....	46
Marc.....	46
Marcel, Marcela.....	47
Margarida.....	47
Marina.....	47
Martí, Martina.....	47
Maurici, Mauro.....	47
Max, Màxim, Maximià.....	47
Melissa.....	48
Modest.....	48
Mònica.....	48
Narcís.....	48
Natàlia.....	49
Nativitat.....	49
Nerea, Nereo, Nereida.....	49
Néstor.....	50
Neus.....	50
Nicanor.....	51
Nicolau.....	51
Nil.....	51

Nomen Omen

Octavi	51
Odina	51
Ofèlia	51
Olívia	51
Paloma	52
Pamela	52
Pasqual	52
Passió	52
Patrici, Patrícia	52
Pau, Paula	52
Pere	53
Perfecte	53
Pietat	53
Pilar	53
Plàcid	53
Pràxedes	53
Presentació	53
Primitiu, Primitiva	53
Pròper	54
Providència	54
Prudenci, Prudència	54
Purificació	54
Regina	54
Remei	54
Renat	54
Resurrecció	55
Rita	55
Rocio	55
Romà, Romina	55
Ròmul	55
Rosa	56
Rubí	56
Salvador, Salvadora	57
Santa	57
Saturdí	57
Sebastià	58
Selena	58
Sever, Severino, Severiano	58
Sidònia	58
Sílvia, Silvio, Silveri	59
Simó	59
Sofia	59
Soledat	59
Talia	59
Teòfil	60
Teresa	60
Thais	60
Trinitat, Trinitari	60
Úrsula	61
Valentí, Valentina, Valeri, Valeria, Valerià	61
Verònic, Verònica	61
Vicenç, Vicent, Vicenta	61
Víctor, Victòria	61
Viola, Violeta	62
Virgini, Virgínia	62
Yanira	62
Zoe	63

ANNEXOS

I. Adjunto un CD on hi ha un programa de ràdio que he utilitzat i els diferents documents de Word i Excel que he elaborat per a poder facilitar la feina a aquell que ho vulgui tenir en aquest format.

II. Il·lustracions.

- **Il·lustració 1:**
http://provisionals.blogspot.com.es/2012_08_01_archive.html [Data de consulta: 3 de novembre de 2013]
- **Il·lustració 2:**
<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/c/christie.htm> [Data de consulta: 3 de novembre de 2013]
- **Il·lustració 3:**
http://es.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart [Data de consulta: 3 de novembre de 2013]
- **Il·lustració 4:**
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0b/Rio_de_la_Plata_BA_2.JPG [25 de novembre de 2013]
- **Il·lustració 5:**
<http://sobreleyendas.com/2008/06/19/teseo-y-ariadna-despues-del-minotauro/> [25 de novembre de 2013]
- **Il·lustració 6:**
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/48/Mengs%2C_Diana_als_Personifikation_der_Nacht.jpg [6 de desembre de 2013]
- **Il·lustració 7:**
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/61/Charles_Ernest_Butler_-_King_Arthur.jpg [6 de desembre de 2013]
- **Il·lustració 8:**
<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/eb/Statue-Augustus.jpg> [6 de desembre de 2013]
- **Il·lustració 9:**
http://ca.wikipedia.org/wiki/Fitxer:Seven_Hills_of_Rome-ca.svg [12 de desembre de 2013]
- **Il·lustració 10:**
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f9/Christopher_Columbus10.jpg [12 de desembre de 2013]

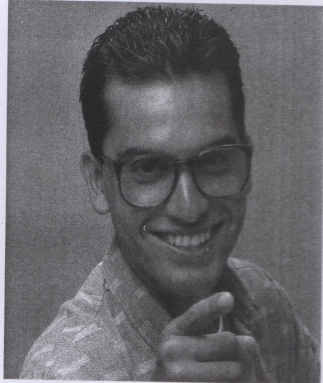
Nomen Omen

- **II·lustració 11:**
http://www.gophoto.it/view.php?i=http://images4.fanpop.com/image/photos/16600000/mythological-scene-greek-mythology-16652620-1082-1324.jpg#.Usw_v_TuLTo [12 de desembre de 2013]
- **II·lustració 12:**
http://en.wikipedia.org/wiki/File:Diane_de_Versailles_Leochares_2.jpg [18 de desembre de 2013]
- **II·lustració 13:**
http://en.wikipedia.org/wiki/File:Belvedere_Apollo_PioClementino_Inv1015.jpg [18 de desembre de 2013]
- **II·lustració 14:**
<http://www.xtec.cat/~sgiralt/labyrinthus/deus/dionysos.htm> [18 de desembre de 2013]
- **II·lustració 15:**
http://ca.wikipedia.org/wiki/Fitxer:Helen_of_Troy.jpg [22 de desembre de 2013]
- **II·lustració 16:**
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Canova_Le_Baiser.jpg [22 de desembre de 2013]
- **II·lustració 17:**
<http://www.gophoto.it/view.php?i=http://wiccaspain.es/blog/wp-content/uploads/2010/04/amatista.jpg#.UtWm2Z55PTo> [22 de desembre de 2013]
- **II·lustració 18:**
http://classicsalaromana.blogspot.com.es/2011_03_01_archive.html [22 de desembre de 2013]
- **II·lustració 19:**
<http://el-arte-de-ser-madre.blogspot.com.es/2011/07/la-diosa-isis-amamantando-horus.html> [23 de desembre de 2013]
- **II·lustració 20:**
http://ca.wikipedia.org/wiki/Fitxer:The_Death_of_Hyacinthos.gif [23 de desembre de 2013]
- **II·lustració 21:**
<http://www.deviantart.com/art/Lilium-Pyrenaicum-127215415> [23 de desembre de 2013]
- **II·lustració 22:**
<http://astroseti.org/biografias/biografia-de-leonardo-da-vinci> [27 de desembre de 2013]
- **II·lustració 23:**
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/22/Da_Vinci_Vitruve_Luc_Viatour.jpg [27 de desembre de 2013]

Nomen Omen

- **Il·lustració 24:**
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Echo_and_Narcissus.jpg [27 de desembre de 2013]
- **Il·lustració 25 :**
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gaston_Bussiere_%E2%80%94_The_Nereides.jpg [3 de gener de 2014]
- **Il·lustració 26:**
[http://en.wikipedia.org/wiki/Romulus_and_Remus_\(Rubens\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Romulus_and_Remus_(Rubens)) [3 de gener de 2014]
- **Il·lustració 27:**
<http://photoslaves.com/philippe-halsman/> [3 de gener de 2014]
- **Il·lustració 28:**
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/82/Francisco_de_Goya_%2C_Saturno_devorando_a_su_hijo_%281819-1823%29.jpg [4 de desembre de 2014]
- **Il·lustració 29:**
<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7b/Thalia.jpg> [4 de desembre de 2014]
- **Il·lustració 30:**
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fb/Guido_Reni_038.jpg [4 de desembre de 2014]
- **Il·lustració 31:** Font pròpia [2013]
- **Il·lustració 32:** Font pròpia [2013]
- **Il·lustració 33:** Font pròpia [2013]
- **Il·lustració 34:** Font pròpia [2013]
- **Il·lustració 35:** Font pròpia [2013]
- **Il·lustració 36:** Font pròpia [2013]

III. Tríptic de noms.

I a tu, com et diuen?

ADELA	Germ, «noble», Adela .
AGNÉS	Gr, «pura, casta», Inés .
AINA	Variante d'Anna.
AIXA	Àr, potser relacionat amb l'hebr <i>ixá</i> , «dona», Aixa .
ALBA	De la M.D. de l'Alba. Llat, «aurora, blanca», Alba .
ALEXANDRA	Gr, «que rebutja l'enemic», Alejandra .
ALÍCIA	Gr, «real, verdadera, sincera», Alicia .
ALMA	Referent a la batalla d'Alma (1854, guerra de Crimea), Alma .
AMÀLIA	Gr, «tendre, feble», Amalia .
AMÈLIA	Germ, Amal , «treball», Amelia .
ÀNGELA	Gr, CRIST, «missatgera, angel», Àngela .
ÀNGELS	De la M. D. dels Àngels, Angeles, Angelines .
ANNA	Hebr, «compassió», Ana .
ANTÒNIA	Del gentilici romà Antonius , «que plantia cara a l'adversari», Antonia .
ARACELI	CRIST, llat, «altar del cel», Araceli .
ARIADNA	Mit, gr, «molt santa» o «molt indòmita», Ariadna .
ASSUMPCIÓ	CRIST, Asunción .
ASSUMPTA	Variante d'Assumpció, Asunta .
BARBARA	Llat, «estrangera», Barbara .
BEATRÍU	Llat, «benaurada», Beatriz .
BERTA	Germ, «il·lustre», Berta .
BETLEM	CRIST, en hebr «casa del pa», Belén .
CARME	De la M.D. del Carme (Granada). Referit al mont Carmel, «vinya de Déu», o més aviat als «carmen» (àr <i>karm</i> , «hort, vinya») granadins, Carmen .
CATERINA	Gr, «pura», Catalina .
CÈLIA	Llat, relativa a Caelius , un dels turons de Roma, Celia .
CLARA	Llat, «il·lustre», Clara .
CLEO	De Cleopatra, gr, «filla de pare famós», Cleo .
CLIO	Mit, una de les muses, personificadora de la glòria i la reputació, Clio .
CONCEPCIÓ	CRIST, Concepción .
CONSOL	V. Consolació, Consuelo .
CRISTINA	Fem de Crist, Cristina .
DIANA	Mit, del llat <i>diana</i> , forma de dies , «dia», Diana .
DOLORS	M.D. dels Dolors, Dolores .
ELENA	V. Helena.
ELISA	Hebr, «Déu ha ajudat», avui equivalent d'Elisabet i Isabel, Elisa .
ELISENDA	Variante medieval d'Elisabet o Elisa, Elisenda .
ELVIRA	Referent a Elvira, població vora Granada, Elvira .
EMMA	D'Emmanuela, Emma .

EMPAR	M.D. dels Desemparats (València), Amparo .
ENCARNA	D'Encarnació, CRIST, Encarna, Encarnación .
ESMARAGDA	Llat, CRIST, «maragda», Esmeralda, Esmeragda .
ESPERANÇA	CRIST, Esperanza .
ESTER	Hebr, potser d'Istar, deessa babilònica, Ester .
EULÀLIA	Gr, «eloqüent, de bona parla», Eulalia .
FÀTIMA	Àr, de <i>fata</i> (donzella), Fátima .
FRANCESCA	I Francina, origen italià, Francisca .
GAIL	D'Abigail, hebr, «Déu amb la dona» o potser «alegria del pare», Gail .
GAL·LA	Germ, al·lusu als gals, Gala .
GEMMA	Llat, «gemma, pedra preciosa», Gema .
GEORGIA	Fem de Jordi, com Jordina, Georgia .
GLÒRIA	CRIST, M.D. de la Glòria o Pasqua de Resurrecció, Gloria .
GRÀCIA	Mit, de les tres Gràcies, del sànscrit Gurta , «benvingut, agradable», i també marí, de la M.D. de la Gràcia, Gracia .
HELENA	Mit, potser d' Helene , «torxa» o relacionat amb Samara, deessa sànscrita de l'aurora.
IMMA	Variante d'Emma.
IMMACULADA	CRIST, Inmaculada .
INÉS	Cast, V. Agnès.
IRENE	Gr, «pau», Irene .
ISADORA	Variante d'Isidora, Isadora .
JORDINA	Variante de Geòrgia.
JOSEPA	Hebr, fem de Josep, Josefa .
JULIA	Llat, de la família <i>Iulia</i> , Julia .
LAIA	Variante d'Eulàlia.
LAURA	Llat, de Iaurus , «llorer» i per extensió «triomf», Laura .
LIA	Hebr, «vaca», primera esposa de Jacob, Lia .
LLEDÓ	De la M.D. del Lledó (Castelló de la Plana), relatiu al lleóner, Lidón .
LLÚCIA	Llat, «llum», «nascuda amb la primera llum», Lucia .
LLUISA	Germ, fem de Lluís, Luisa .
LLUM	M.D. de la Llum, Luz .
LOTA	De Carlota, variante de Carla, fem de Carles, Lota .
MACARENA	Nom d'una M.D. sevillana, potser relacionat amb makario , «que ha obtingut la felicitat, difunt», Macarena .
MAGDALENA	De Maria de Magdala (de migdal, «torre»), Magdalena .
MAIA	Mit, de maia , gr, «mare», o potser de Maya , deessa sànscrita, «il·lusió», Maya .
MAITE	Del nom basc Maite , «estimada», o hipocòric de Maria Teresa, Maite .
MAR	De la M.D. del Mar, Mar .
MARA	Hebr, marah , «amargura», Mara .
MARAGDA	V. Esmeragda.
MÀRCIA	I Marça, «nascuda en març», Marcia .
MARGARIDA	Llat, CRIST, «perla», Margarita .
MÀRIA	Hebr, origen desconegut, Maria .
MARIAGNA	Maria + Anna, Mariana .
MARIANNA	Fem de Marià i també variante de Marianna i de Margatna, Mariana .
MARINA	Llat, «del mar», Marina .
MARTA	Hebr, de l'arameu marta , «senyora», Marta .
MARTINA	Llat, nom relatiu a Mart, Martina .
MATILDE	Germ, «guerrer fort», Matilde .
MEL·LINA	Llat, «dolça com la mel», Melina .
MERCÉ	De la M.D. de la Mercè, Mercedes .
MERITXELL	De la M.D. de Meritxell, santuari andorrà.
MIREIA	Potser «meravella» o «mirall» i en la pràctica variante de Maria, Mireya .
MÒNICA	Gr, de monos , «solitari», que dóna monachós «monjo», Mónica .
MONTSERRAT	De la M.D. de Montserrat.
MORGANA	Nom d'una fètilera llegendària cèltica, Fata Morgana, del bretó mor «mar» i gwens «dona esplèndida», Morgana .
MUNDA	Germ, «tutela i protecció», i també hipocòric de Raimunda i de Rosamunda, Munda .

JOFRE	Germ, «pau de Gaut (divinitat nòrdica)», Wifredo .
JONAS	Hebr, «colom», Jonàs .
JORDI	Gr, «que treballa la terra, cultivador», Jorge .
JOSEP	Hebr, «renove'm (Déu) la família», José .
JULI	Llat, derivat de Iulius, fill llegendari d'Enees, Julio .
JULIÀ	Llat, relatiu a Juli, Julián, Juliano .
JUST	Llat, «recte, observador del dret», Justo, Yuste .
LINUS	Gr, «lli», Lino .
LLEÓ	Llat, «lleó», León .
LLORENÇ	Llat, «nascut a Laurentium», Lorenzo .
LLUC	Llat, «lluminós», Lucas .
LLUÍS	Germ, «combat gloriós» o «guerrer preclar», Luis .
MACIÀ	Variante de Maties, Macián .
MANUEL	I la variant Manel, hebr, «Déu és amb nosaltres», Manuel .
MARC	Llat, «martell», o relatiu al déu Mart, Marcos, Marco .
MARÇAL	Llat, «guerrer, nascut sota el signe de Mart», Marcial .
MARCEL	Llat, diminutiu de Marçal, Marcelo .
MARCEL·LI	Llat, relatiu a Marcel, Marcelino .
MÀRIUS	Masculí de Maria, i també romà, de Mars, Mart, Mario .
MATEU	Variante de Maties, Mateo .
MATIES	Hebr, «Déu dona» o potser «home de Déu» o potser «fidel a Déu», Matias, Macián, Macias .
MAURICI	I també Maur, Maür, Maure, Maureli, Mauri, Mauril, Maurili, Mauró, Maurus, llat, «moro, de la Mauritània», Mauro, Maurelio, Maurino, Maurilio, Maurillo, Mauricio, Maurilo, Maurón .
MIQUEL	Hebr, «Déu és just» o també «incomparable» o potser «que és com Déu», Miguel .
MODEST	Llat, «moderat, amb mesura», Modesto .
NARCIS	Mit, «narcís (la planta)», Narciso .
NICOLAU	Gr, «vencedor del poble, vencedor amb el poble», Nicolás, Nicolao .
OCTAVI	Llat, «vuité, el nascut en vuité lloc», Octavio .
ONOFRE	Germ, «el pacificador», Onofre .
OVIDI	Llat, «relatiu a l'ovella», Ovidio .
PASQUAL	Origen gr, evocador de la Pasqua, Pascual .
PAU	I la seua variant Pol, llat, «menut», Pablo, Polo, Paul .
PERE	Llat, «pedra, ferm com la roca», Pedro .
PLÀCID	Llat, «placíd», Plácido .
RAFAEL	Hebr, «Déu ha guarit», Rafael .
RAMIR	Germ, «consell il·lustre», Ramiro .
RAMON	I Raimon, Raimond, Raimund, germ, «consell protector», Ramón, Raimundo .
RAÜL	Contracció de Radulf i Rodulf, «consell de lloc (astut)», Raül .
RICARD	Germ, «fort i poderós», Ricardo .
ROBERT	Germ, «gloriós i brillant» o «victòria brillant», Roberto .
ROC	Llat, «roca», Roque .
RODOLF	Germ, «llop (guerrer) victoriós», Rodolfo, Rollo .
ROGER	Germ, «victoriós i despert», Rogelio .
ROMÀ	Llat, «de Roma», Román, Romano .
SADURNI	Mit, relatiu al déu Saturn, Saturnino .
SALVADOR	Salvador .
SANÇ	Variante de Sants (de Tots els Sants), Sancho, Santos .
SEBASTIÀ	Gr, «venerat, august», Sebastián .
SERAFI	Hebr, «serp», Serafin .
SERGI	Llat, «guardià», Sergio .
SIFRE, SIGFRID	Germ, «pacificador victoriós», Sigfrido .
SIMEÓ	Hebr, «el qui obeeix, el qui compleix el vot», Simeón .
SIMÓ	Derivat de Simeó, Simón .
TOMÁS	Arameu, «bessó», Tomás .
VALENTI	Llat, «robust», Valentin .
VALERIA	Llat, de la família de Valeri, «fort», Valeriano .
VENTURA	Llat, «allò que ha de venir», Ventura .
VICENT	I Vicenç, llat, «vencedor», Vicente .
VICTOR	Llat, «vencedor», Victor .
VIDAL	Llat, «vital», Vidal .
XAVIER	Basc, «casa nova», Javier .

Com et diuen?

ABDÓ, ABDON	Hebr, «serf de Déu», Abdón .
ABEL	Hebr, «efimer», o potser de l'assiri Habel: «fill», Abel .
ABELARD	Abel + hard (germ, «fort»), Abelardo .
ADAM	Hebr, «tret de l'argila» o simplement «l'home», Adán .
ADOLF	Germ, «llop (guerrer) il·lustre», Adolfo .
ADRIÀ	Llat, «nascut a Hadria», Adrián, Adriano .
AGUSTI	Llat, V. August, Agustín .
ALBERT	Germ, «brillant per la noblesa», Alberto .
ALEX	Gr, «defensor», Alejo .
ALEXANDRE	Gr, «que rebutja l'home (l'enemic)», Alejandro .
ALFONS	També Anfós. Germ, «totalment preparat per al combat», Alfonso .
ALFRED	Germ, «governant pacífic» o «consell dels elfs» o «noble protector», Alfredo .
ÀLVAR	Potser germ, «totalment atent» o «guardià noble», Álvaro .
AMADEU	Llat, «amor a Déu», Amadeo .
AMADOR	Llat, «que vol bé», Amador .
AMANÇ	
AMANCI	Llat, «amant», Amancio .
AMBROS	Gr, «immortal», «de naturalesa divina», Ambrosio .
ANDREU	Gr, «viril», Andrés .
ANFÓS	V. Alfons.
ÀNGEL	Gr, «missatger» (CRIST «àngel»), Angel, Àngelo .
ANICET	Gr, «invicte», Aniceto .
ANSELM	Germ, «el qui és protegit per Déu», Anselmo .
ANTONI	Llat, «que planta cara a l'adversari», Antonio .
ARCADI	Gr, «relatiu a l'Arcàdia», Arcadio .
ARNAU	Germ, «àguila governant», Arnaldo .
ARTUR	Gr, «guarda del nord», Arturo .
AUGUST	Llat, «consagrat pels àgurs», Augusto .
AURELI	Llat, «brillant, daurat», Aurelio .
AUSIÀS	Potser dels BÍBL Ozies o Eleàtzar, Ausias .
AVEL·LI	Llat, «avellana», Avelino .
BALTASAR	Assiri, «que Déu protegista el rei», Baltasar .
BAPTISTA	Gr, «el qui bateja», Bautista .
BARTOMEU	Hebr, «fill de Ptolomeu» o «vell, abundós en solcs», Bartolomé .
BASILI	Gr, «rei», Basilio .
BENET	Llat, «ben anomenat», Benito, Benedicto .
BENJAMÍ	Hebr, «fill de la dreta» (CRIST, «darrer nascut»), Benjamín .
BENVINGUT	Medieval, expressió de bon auguri per a un nou nat, Bienvenido .

NADAL	Variant de Nativitat.
NÀDIA	Diminutiu del rus Nadezhna, «esperança», Nadia .
NATÀLIA	CRIST, nom relatiu a la festa de Nadal, Natalia .
NATIVITAT	CRIST, Natividad .
NAUSICA	Mit, del gr naus , «nau», Nausica .
NEUS	De la M.D. de les Neus, Nieves .
NORA	D'Elionora i Leonora, «sínia», Nora .
NÚRIA	De la M.D. de Núria, Nuria .
OLGA	També Helga, nòrdic, «santa», Olga, Helga .
PALMA	De la festa del Diumenge de Rams, Palma .
PALMIRA	Nom d'una ciutat del desert àrabo-sirià, Palmira .
PAULA	Llat, «menuda», Paula .
PAU	De la M.D. de la Pau, Paz .
PIETAT	CRIST, Piedad .
PILAR	De la M.D. del Pilar (Saragossa), Pilar .
PURA	Pura .
RAQUEL	Hebr, «ovella», Raquel .
REGINA	Llat, «reina», Regina .
REIS	Reyes .
REMEI	I Remeis, Remedio, Remedios .
RITA	De Marsrida (Margarida de Càssia), Rita .
ROSA	Rosa .
ROSANNA	Rosa + Anna, Rosana .
ROSER	CRIST, al·lusiu a la devoció del rosari, Rosario .
ROXANA	Persa, Raokshana , «la brillant», Roxana .
SALUT	M.D. de la Salut, Salud .
SARA	Hebr, «princesa», Sara .
SILVANA	Llat, «selvàtica, del bosc», Silvana .
SILVIA	Llat, de silva (bosc), «silvestre, del bosc», Silvia .
SOCORS	De la M.D. dels Socors, Socorro .
SOFIA	Gr, «saviesa», Sofia .
SOL	De la M.D. del Sol (Andalusia), Sol .
SOLEDAT	De la M.D. de la Soledat, Soledad .
SONIA	Variant russa de Sofia, Sonia .
SORA	Variant de Rosa.
SUE	Hebr, «Jahvé és magnànim», Sue .
SUNNA	Germ, «sol, l'astre solar, lluminosa», Sunna .
SUSANNA	Hebr, «liliri», Susana .
TATIANA	Forma russa de Taciàna (de la família de Taci), Tatiana .
TERESA	Etimologia incerta, potser de Theresios (endevis mitològic), Teresa .
ÚRSULA	Llat, «osseta», Úrsula .
UZURI	Fem basc antic, d'Uzu, «valent, indomable».
VANESSA	Nom d'un gènere de lepidòpters, utilitzat primerament com a nom femení per Jonathan Swift. Vanesa .
VERA	Llat, «vertadera, justa», Vera .
VERÒNICA	De la Verònica de la passió de Crist, potser deformació de Bereníc o del gr Vera-eikon , «vera imatge», Verònica .
VICENTA	I Vicença, fem de Vicent, Vicenta .
VICTÒRIA	De la deessa romana, Victoria .
VIRGINIA	Llat, «verge», Virginia .
XARO	Hipocorístic de Roser, Charo .
ZAIRA	Àr, «florida», Zaira .
E, ZOA, ZOÉ	Gr, «vida», Ze, Zoa, Zoé .
ZORAIDA	Àr, «graciosa» (es considera equivalent a Gràcia).
BERNABEU	CRIST, «fill de consolació» o «fill de la profecia, profeta», Bernabé .
BERNAT	Germ, «ós (guerrer) fort», Bernardo .
BERTRAN	Germ, «corb il·lustre» (el corb, company d'Odin, simbolitza la intel·ligència i la memòria), Beltrán .
BLAI	Llat, «quec, botijós», Blas .
BORJA	Del cognom Borja: «cabana», Borja .
BRU	Nòrdic, «brillant, rojós, foc» o també «arma, cuirassa», Bruno .
CAETÀ, CAIETÀ	Llat, «relatiu a Cai», Cayetano .
CAMIL	Origen etrusc, «ministre», Camilo .
CARLES	Germ, «home viril», Carlos .
CEBRIÀ	Relatiu a Xipre, Cebrián, Cipriano .
CECILI	Llat, potser del déu Coeculus: «cec», Cecilio .
CÉSAR	Llat, «cabellut», César .
CLIMENT	Gr, «famos».
COLOM	Llat, CRIST, evocador de l'Esperit Sant, Columbo, Colomo .
CONSTANTÍ	Derivat de Constant, Constantino .
COSME	Gr, de Cosmos, «univers», Cosme .
CRISTÓFOL	
CRISTÓFOR	Gr, «portador de Crist», Cristóbal .
CUGAT	Origen desconegut, Cucufate .
DALMAU	De la Dalmàcia, Dalmao .
DAMAS	Gr, «domador», Dámaso .
DAMIÀ	Procedent de la deessa Damia, Damián .
DANIEL	Hebr, «Déu», Daniel .
DAVID	BÍBL, «estimat», David .
DIONÍS	Gr, consagrat a Dionisios, divinitat del vi, Dionisio .
DOMÈNEC	Llat, «pertanyent al Senyor», Domingo .
EDUARDO	Germ, «guardià gloriós», Eduardo .
EMILI	Gr, «amable», Emilio .
ENRIC	Germ, «casa poderosa», Enrique .
ERMINI	Germ, «gran, fort», Erminio .
ERNEST	Germ, «àguila» o potser «ferm, tenaç», Ernesto .
ESTEVE	Gr, «coronat de llorer», Esteban .
EUGENI	Gr, «de bon origen, ben nascut», Eugenio .
EVARIST	Gr, «bo entre els millors, servicial», Evaristo .
FABIA	Llat, relatiu a Fabi, Fabián .
FELIP	Gr, «amic dels cavalls», Felipe .
FELIU, FÉLIX	CRIST, «feliç o fèrtil», Félix .
FERMÍ	Llat, Fermin .
FERRAN	Germ, «intel·ligent i atrevit», Fernando .
FRANCESC	It, Francisco .
GABRIEL	Hebr, «home de Déu», o potser «força de Déu», Gabriel .
GASPAR	Tradicionalment un dels Reis Mags, potser del persa Kansbar , «protector del tresor», Gaspar .
GENÍS	Potser gr, «protector de la família», Ginés .
GERARD	Germ, «llança forta» (fort amb la llança) o «guardià valent», Gerardo .
GREGORI	Gr, «vigilant», Gregorio .
GUILLEM	Germ, «elm volenterós» (protector decidit), Guillermo .
GUSTAU	Nòrdic, origen i significat poc clars, «hoste?», «cepre de rei?», corrupció d'August?, Gustavo .
HONORAT	Llat, «honrat», «que ha exercit un càrrec públic», Honorato .
HUG	Germ, «intel·ligència, seny», Hugo .
IGNASI	Llat, relacionat amb Ignis, «foc», Ignacio .
INNOCENCI	Llat, «innocent, pur», Inocencio .
ISIDOR	Gr, origen egipci, «do d'Isis», Isidoro .
ISIDRE	Derivat d'Isidor, Isidro .
JACINT	Mit, d'Al (ai) i anthos (flor), Jacinto .
JAUME	Variant de Jacob, Jaime .
JEREMIES	Teófor, Jeram + Iah , «Déu», Jeremias .
JERONI	Llat, «nom sant», Jerónimo .
JESUS	Hebr, derivat de Josué.
JOAN	Hebr, «Déu és propici», Juan .
JOAQUIM	Hebr, «Jahvé construirà, erigirà», Joaquín .

IV. Fitxa 1.

NOMS PROPIS DE PERSONA PROVINENTS D'UN ÈTIM GREC		
Nom propi	Ètim grec	Significat etimològic
Àgata	ἀγαθός, ἡ, ὄν	Bona
Alexandre	Ἀλέξ-ανδρος	El que protegeix els homes: ἀλέξω ('protegir') i ἀνὴρ, ἀνδρός ('home').
Andreu	ἀνδρεῦτος	Varonil. De ἀνὴρ, ἀνδρός ('home')
Àngel / Angèlica	Ἄγγελος	Missatger, àngel. Nom derivat de la llatinització d' <i>Angelicus</i> .
Anicet	Α-νίκητος	Invencible. De ἀ ('privativa') i νικάω (('vèncer').
Aristòfanes	Ἀριστο-φάνης	El qui es mostra com el millor. D' ἄριστος ('el millor') i φαίνω ('mostrar-se, brillar'). Comediògraf grec. S. v-iv aC.
Aristòteles	Ἀριστο-τέλης	El qui es proposa el millor fi. D' ἄριστος ('el millor') i τέλος ('fi'). Filòsof grec. S.IV aC.
Artur	Ἄρκτος-οὔρος	Guarda de l'ossa major. D' ἄρκτος, ('ós') i οὔρος, ('vigilant').
Bàrbara	Βάρβαρα	Estrangera. Nom de família romà procedent del grec βάρβαρος, ον ('bàrbar, estranger').
Briseida	Βρισηίς, ἴδος	Briseida. Esclava d'Aquil·les, filla de Brises, sacerdot d'Apol·lo.
Calipso	Καλυψώ	Calipso. La que amaga. Nimfa que acollí Ulisses. Del verb καλύπτω ('amagar').
Caterina	καθαρινός, ἡ, ὄν	Pura. Del verb καθαίρω ('netejar, purificar').
Cleòpatra	Κλεοπάτρα	Glòria del seu pare. De κλέος ('glòria') i πατήρ, πατρός ('pare').
Cora	Κόρη	Noia jove. De κόρη, ης ('noia jove, verge') pupil·la de l'ull.
Cosme	Κοσμάς	Adornat. Que ordena. Del verb κοσμέω ('adornar, ordenar').
Dafne	Δάφνη	Llorer. Nimfa transformada pel déu Apol·lo en llorer. De δάφνη, ης ('llorer').
Demòstenes	Δημο-σθένης	Poder del poble. De δῆμος ('poble') i σθένος ('força'). Eloquent orador del S. V aC.
Eleuteri	Ἐλευθέριος	Lliure. Que actua com un home lliure. D'ἐλευθερία ('llibertat').
Epifània	Ἐπι-φάνεια	Epifània, aparició. D'ἐπιφαίνω ('aparèixer'). Festa de la manifestació de Jesús als reis mags.
Esteba	Στέφανος	Coronat. Del verb στεφανόω ('coronar').
Eugeni	Εὐ-γένος	De bon origen, ben nascut. D'εὐ ('bé') i γένος ('origen').
Eulàlia	Εὐ-λαλία	De bona parla, eloqüent. D'εὐ ('bé') i λαλέω ('parlar').
Felip	Φίλ-ιππος	Amic dels cavalls. De φίλος ('amic') i ἵππος ('cavall').
Hilari	Ἰλάπιος	Alegre. D' ἰλαρός, ἄ, ὄν ('alegre').
Irene	Εἰρήνη	Pau. D'εἰρήνη, ης ('pau').
Isidre	Ἰσί-δωρος	Regal de Isis. De Ἴσις, ('Isis'), divinitat egípcia i δῶρον ('regal').
Jacint/Jacinta	Ἰάκινθος	Flor de color blau – violeta: ὑάκινθος. Jove que castigat pels déus, a la seva mort, fou transformat en la flor que porta el seu nom.
Narcís	Νάρκισσος	Que produeix sopor. De ναρκάω ('causar un sopor'). La forta aroma del narcís fa adormir.
Nicolau	Νικό-λαος	Vencedor del poble. De νικάω ('vèncer') i λαός ('poble').
Olimpia	Ὀλυμπία	Olimpia. Ciutat del Peloponès coneguda pels seus jocs olímpics.
Pere/Petra	Πέτρα	Pedra. Nom que Jesucrist va donar a Simó, primer pontífex ('fort com una roca').
Sebastià	Σεβαστιανός	Venerable. Del verb σέβω ('venerar, respectar').

HERÈNCIA CLÀSSICA

De *Claudia* a *Clàudia*

El mot antropònim està format per dos radicals grecs: *ἄνθρωπος* (*ánthropos*, 'ésser humà') i *ὄνομα* (*ónoma*, 'nom'). Els antropònims, per tant, són els noms que designen les persones.

Si ens fixem en els antropònims catalans, veurem que n'hi ha molts que han estat heretats dels diferents pobles que han passat per les terres catalanes, però també n'hi ha d'altres que provenen de llocs ben diferents. Per exemple, el nom Anna deriva de l'hebreu *hannah*, que significa 'compassió'; Carles deriva del nom germànic *Karl*, que indica 'fortalesa física'; Dolors prové del llatí *dolor*, *-oris*, que vol dir 'sofriment'.

En el quadre que ve a continuació hi ha una mostra de noms de persona que provenen del llatí i que es continuen usant en l'actualitat. Els hem classificat segons el significat del mot.

Antropònims d'origen llatí

Noms que han pres com a referència una situació geogràfica

- **Adrià** deriva d'*Hadrianus*. Aquest nom vol dir 'aquell que ha nascut a Hadria', ciutat de la qual va prendre el nom la mar Adriàtica i que actualment correspon a Venècia. Hi hagué un emperador, potser un dels més estimats pel poble romà, que portava aquest nom.
- **Cèlia** és un nom femení que prové del llatí *Caelius*, nom d'un dels set turons de la ciutat de Roma.
- **Lídia**, originàriament *Lydia*, era el nom d'una província de l'Àsia Menor, però ja en època romana s'utilitzà com a nom de dona.
- **Maurici** deriva del mot llatí *Maurus*, que vol dir 'moro', originari de Mauritània (l'actual Marroc).

Noms que designaven una família

- **Antoni, Antònia** és un nom molt usat avui dia. En temps dels romans designava la *gens Antonia*, el membre més important de la qual fou Marc Antoni, lloctinent de Juli Cèsar quan aquest fou assassinat i posteriorment membre del segon triumvirat.
- **Cecili, Cecília** està relacionat amb la *gens* romana *Caecilia*. Segons algunes opinions podria estar relacionat amb el déu *Caeculus* (diminutiu de *caecus*, que vol dir 'cec').
- **Claudi, Clàudia** és un nom que pertanyia a la *gens Claudia*, una altra família de grans emperadors romans. Tot i que el nom és molt bonic, el seu significat no ho és tant, ja que vol dir 'coix', 'espatllat', 'malmès'.

VI. Fitxa 3.

- **Emili, Emília** prové d'*Aemilius*, nom d'una important família romana.
- **Juli, Júlia** és el nom que han tingut molts personatges importants, ja que designava una de les famílies més il·lustres. Sens dubte, el més conegut d'aquests personatges fou Juli Cèsar.
- **Sergi** prové del llatí *Sergius*, que designava una família romana no tan coneguda com les anteriors. Els seu significat és 'guardià'.

Noms que fan referència a flors i plantes

- **Laura** és un nom que deriva de *laurus*, mot que, tot i semblar masculí, és de gènere femení i significa 'llorer' i, per extensió, 'triomf', ja que el llo- rer és el símbol dels triomfadors.
- **Liliana** és un derivat del mot llatí *lilium*, que significa 'lliri'.
- **Rosa** deriva del mot llatí *rosa* que, com en català, significa 'rosa' i és el primer mot que molts alumnes declinen quan comencen l'estudi de la llen- gua llatina.

Noms que es relacionen amb els boscos i els seus habitants

- **Sílvia**, de *silva*, que vol dir 'bosc'. La primera dona que va portar aquest nom fou Rea Sílvia, mare de Ròmul i Rem, fundadors de Roma.
- **Úrsula**, del llatí *ursula*, és un diminutiu d'*ursa* ('óssa'); per tant, signifi- ca 'osseta'.

Noms que no es poden classificar en cap dels grups precedents i que provenen directament de substantius o adjectius llatins

- **Alba** deriva de l'adjectiu *albus*, -a, -um, que vol dir 'blanc' i, per exten- sió, 'la primera claror del dia'.
- **Bàrbara** prové de l'adjectiu *barbarus*, -a, -um, que significa 'estranger', 'bàrbar', 'incult' i, fins i tot, 'salvatge'. Se solia dir d'aquells poble que no eren ni grecs ni romans.
- **Beatriu** és un nom que deriva de l'adjectiu *beatus*, -a, -um, que vol dir 'feliç', 'benaurat'.
- **Carme** prové del substantiu *carmen*, *carminis*, que en llatí vol dir 'cant', 'poema'. És un nom que inspira sentiments de tendresa. El plural d'aquest substantiu era *carmina*, que en català s'usa com a variant del nom Carme.
- **Clara**, en canvi, té el seu origen en l'adjectiu *clarus*, -a, -um, que signi- fica 'il·lustre', 'famós'.
- **Fèlix** prové de l'adjectiu *felix*, *felicis*, i significa 'feliç'.
- **Ignasi** prové del substantiu *ignis*, -is, que vol dir 'foc'.
- **Lluc** deriva de *lux*, *lucis*, que vol dir 'llum'. Possiblement va sorgir de l'expressió llatina *prima luce natus*, és a dir, 'aquell que neix amb la pri- mera llum'.
- **Pau, Paula**, de l'adjectiu *paulus*, -a, -um, vol dir 'petit', i per extensió, 'persona humil'.
- **Víctor** prové del substantiu *victor*, -oris, que significa 'vencedor'.

Arcade

respondió con insultos. Entonces, la divinidad se descubrió y la competición dio comienzo. Palas representó en el tapiz a los doce dioses del Olimpo en toda su majestad, y, para advertir a su rival, añadió en las cuatro esquinas una representación de cuatro episodios que mostraban la derrota de los mortales que osaban desafiar a los dioses. Aracne trazó en su tela los amores de los olímpicos que no redundan en su honor: Zeus y Europa, Zeus y Dánae, etc. Su labor es perfecta, pero Palas, airada, la rompe y da un golpe con la lanzadera a su rival. Sintiendo ultrajada, Aracne, presa de desesperación, se ahorca. Atenea no deja que muera, y la transforma en araña, que seguirá hilando y tejiendo en el extremo de su hilo (v. otra tradición en *Falange*).

ÁRCADE (Ἄρκάς). Árcade es hijo de Zeus y de la ninfa cazadora Calisto, compañera de Artemis. Según otra versión pasa por ser el hijo del dios Pan. Cuando murió Calisto, amada de Zeus (v. *Calisto*) o, según la versión más extendida, quedó transformada en Osa, Zeus confió el niño a Maya, madre de Hermes, quien lo crió. Por su madre, Árcade era nieto del rey Licaón, que reinaba en el país llamado más tarde Arcadia. Un día Licaón, deseando poner a prueba la clarividencia de Zeus, parece que le sirvió los miembros del niño, guisados y dispuestos para comer; pero Zeus no cayó en la trampa, y, derribando la mesa, fulminó un rayo contra la casa de Licaón. El rey fue transformado en lobo, y Zeus, reuniendo los miembros de Árcade, le restituyó la vida.

Un día, siendo ya hombre, Árcade encontró en una cacería a su madre en forma de osa, y la persiguió. El animal se refugió en el templo de Zeus «Licio». Árcade penetró tras ella en el sagrado recinto. Pero una ley del país castigaba con la muerte a quien entrase así en el templo. Sin embargo, Zeus se apiadó de ellos, y para evitar que fuesen muertos, los transformó en constelaciones: la Osa y su Guardián (Arturo).

Árcade reinó sobre los pelagos del Peloponeso, que después de él adoptaron el nombre de arcadios. Sucedió al hijo de Licaón, Nictimo, y enseñó a su pueblo a cultivar el trigo, arte que había aprendido de Triptólemo, a elaborar el pan y a hilar la lana.

Casó con Leanira, hija de Amiclas (v. cuad. 5, pág. 105 y art. *Crocón*), de la que tuvo dos hijos, Élato y Afidas (v. una variante en *Crisopelea*). De la ninfa Erato tuvo un tercer hijo, Azán. Entre los tres repartió el reino de Arcadia (v. cuad. 10, pág. 153).

ARES (Ἄρης). Dios de la guerra, identificado con el itálico *Marte*. Era hijo de Zeus y Hera y, como Apolo, Hermes, etc., pertenece a la segunda generación de los Olímpicos (v. cuad. 36, pág. 520). Figura entre los doce grandes dioses, a diferencia de sus hermanas Hebe e Ilitia, que son divinidades secundarias. Desde la época homérica, Ares aparece como el dios de la guerra por excelencia. Es el espíritu de la Batalla, que se goza en la matanza y la sangre. Ante Troya, combate casi siempre al lado de los troyanos, aunque poco le importa la justicia de la causa que defiende; por eso puede ayudar perfectamente a los aqueos. Se representa con coraza y casco, y armado de escudo, lanza y espada. Su talla es sobrehumana y profiere gritos terribles. Generalmente combate a pie, pero también se ve sobre un carro tirado por cuatro corceles. Lo acompañan demonios, que le sirven de escuderos, particularmente Deimo y Fobo (el Temor y el Terror), que son hijos suyos. También se encuentran junto a él Éride (la Discordia) y Enio.

Ares habitaría en Tracia, país semisalvaje, de clima rudo, rico en caballos y recorrido por poblaciones guerreras. También mora allí, por lo menos según cierta tradición, el pueblo de las Amazonas, que son hijas de Ares. En la propia Grecia, era objeto de un culto particular en Tebas, donde se lo consideraba antepasado de los descendientes de Cadmo. En efecto, allí poseía un manantial, guardado por un dragón que era hijo suyo. Cuando Cadmo quiso coger agua de esta fuente, a fin de realizar un sacrificio, el dragón trató de impedirlo. Cadmo lo mató, y, para expiar aquel delito, hubo de servir a Ares, durante ocho años, en calidad de esclavo (v. *Cadmo*). Pero al expirar el plazo, los dioses casaron a Cadmo con Harmonia, hija de Ares y de Afrodita.

Como es natural, la mayoría de los mitos en que interviene Ares son mitos guerreros, narraciones de combates. Pero no siempre el

Árcade: APD., *Bibl.*, III, 8, 2; 9, 1; HIG., *Fab.*, 224; *Astr.*, II, 4; *Ov., Met.*, II, 496 s.; *Fast.*, II, 183 s.; NONNO, *Dion.*, XIII, 295 s.; PAUS., VIII, 4, 1 s.; 9, 3 s.; 36, 8; X, 9, 5 s.; ERAT., *Cat.*, I.
Ares: *Il.*, II, 512-515; V, 311-364; 385 s.; 590-909; XV, 110-142; XX, 32 s.; XXI, 391-433; XIII, 298-301; *Od.*, VIII, 266 s.; Hes.,

Teog., 922 s.; *Esc.*, 109; 191 s.; 424 s.; *Himno hom. a Ares* (donde se descubren muchas influencias órficas); HERÓD., V, 5; EUR., *Ion.*, 1258 s.; *Ifig. en Táur.*, 945 s.; APOL. ROD., *Arg.*, II, 990; PAUS., I, 21, 4 s.; 28, 5; APD., *Bibl.*, I, 4, 4; 7, 4; 7; 8, 2; II, 5, 8; 11; III, 4, 1 s.; 14, 8; 2; *Ov., Fast.*, V, 229 s.; SERV., a VIRG., *Egl.*, X, 18; HIG., *Fab.*, 159; Q. ESM.,